

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-hasábos petit sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, január 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesércikk: A magyar állameszme hanyatlása
- A katonai javaslatok a képviselőházban.
- Aradmegye közgyűlése.
- A Polgári Takarékpénztár közgyűlése.
- Bánffy beszéde a főrendiházban.
- Papok a munkás-pénztárak ellen.
- Nemzetiségi vita a megyegyűlésen.
- Egy pohárköszöntő.
- Gyilkosság a lakodalmom után.
- Chorin Ferenc dr. és az aradi zsidó hitközség
- Interpelláció az utadó miatt.
- A színtársulat Csák Csirjéknél.
- Nagy tűz egy pamutgyárban.
- Tárcs: Vértanú. Irta: Somorjai Artur.
- Regény-Garnok: A távollevő. Irta: Montégut Maurice.

A magyar állameszme hanyatlása.

Arad, január 26.

A nemzeti nyelv jogáért vívott harcában ma másodszer is csatát vesztett a magyar. Az igaz, hogy nem volt előnyös a terrenum a főrendiházban, ahol a küzdelmet megújította és a vereség biztosra volt vehető, de legalább annyit elértek, a kik még egyszer helyt állottak, hogy ügyök igazságát kétségtelenül kimutatták és legalább a zászlót mentették meg egy hazafiasabb nemzedék számára, hadd juttassa győzelemre az, ha ugyan nem fog a magyar hazafiság teljesen az opportunizmus sártengerébe fuladni.

A főrendiház mai határozata, melyben a horvátországi utlevelek magyar szövegének elejtéséhez hozzájárult, lesújtó ha-

tássai lehet mindenkire, aki annak elvi jelentőségét is átérzi, de azért még sem tudjuk, nem akarjuk elhinni Bánffy Dezső báró sötét jóslatát, hogy soha többé nem fog érvényesülni a magyar állam egysége a nemzetközi viszonyokban. „Lesz még ünnep a világon“ miként a költő lelke kétségében dalolta a legsötétebb elnyomás korában és el fog jönni annak is az ideje, hogy nem fog napról-napra sötétebb égborulni hazánk fölé s nem fogja politikai életünknek minden tovahaladó órája hazánk földjének egy-egy rögét, nemzeti létünk egy-egy biztosítékát magával ragadni s helyette folytonos megaláztatást és elviselhetetlen terheket számunkra hátrahagyni

De hát ezek csak távoli remények, melyeket, ha föl-fölélednek is, hanyatlásunk egy-egy súlyosabb esete csakhamar elfogyaszt. A mai nap eseménye különösen szomorú világot vet a törvényhozá-
sunkban uralkodó dekadens szellemre. A liberálizmus és magyar nemzeti eszme kipróbált előharcosának kellett tartózkodó elvonultságából kilépnie és a magyar nyelv jogaiért sorompók közé szállania. Azzal a szerénység- és mérséklettel tevő ezt, melyet az erő tudatából eredő önbizalom kölcsönöz az embernek. A páthosz, a szenvedély helyett, melyet pedig oly bőven kínált a hálás ügy, érvekre érveket halmozott, úgy, hogy az ügy erőszakos leszavazásának ellenére is a tulajdonképeni győztes ő maradt. Aki Bánffy Dezsőnek

lapunk más helyén bő távirati kivonatban hozott beszédét olvassa, maga is meggyőződhetik erről. Akí ellene támadt, a be-rozsdásodott nemzeti aspirációk egyik szomorú arcu lovagja, Ernst Kelemen, az iskolához hiven, melyben kitanult, csak személyes invektívákkal dobálózott, de a guny és a gyanúsítás a nemzet igazáért harcoló hazafit el nem érte és a támadónak fegyvere ép oly gyerekesnek bizonyult, mint a milyen törpének az, aki for-gatta.

Rossz napja volt a kormányelnöknek is, mert a 68-iki törvények szellemére való hivatkozás nem igazolja a magyar állameszme az a Canossá-ját, melyet annak a horvát utlevél-javaslat által készített. A hivatkozott törvények a magyar nemzetiség és állami integritás sötét pont-jait képezik és jaj nekünk, ha azok szel-lemében, azoknak fejlesztéseképen akarjuk államéletünket rendezni. Egyáltalán senki se győződhetik meg annak akár jogos, akár csak opportunus voltában, hogy a magyar nyelv a horvátok helyet adjon, a ki meggondolja, hogy Ausztriában a társországok utlevelein is mindenütt a német nyelv van, hogy eddig is fenállottak rendeletek, melyek a horvát utleveleket magyar nyelven rendelik, hogy az utlevelekhez hasonló köriratok csupán magyar és francia szövegűek; hogy a horvát nyelv joga csakis belső használatra érvényes, stb.

Erdekes volna tudni, vajjon mi indi-

TARCA

Vértanú.

Irta: Somorjai Artur.

Láp Mihály és Esztergályos Pál egymás mellett dolgoztak a kesárfonó-műhelyben. Munkájukban sóhajtaik hálás hallgatokra találtak, egymásban. Közös sors hozta őket ezen a helyen össze, értették és megbecsülték egymást, míg a többi jött-ment népségtől mindketten gögősen huzódzkodtak. Mindkettőjükre négy esztendei fegyházat mért ki a törvényszék erős felindulásban elkövetett emberölés szándéka miatt, mindketten a saját hitess asszonyukra emelték gyilkos kezüket.

Láp Mihály jóra való kertészlegény volt, künn a polgári életben és most már csak egy nap választotta el a kiszabadulás percétől. Esztergályos Pál kőművesember volt annak előtte és csak egy esztendeje lakott benn a sárga házban.

Ez utolsó napon sehogyse izlett az étel Esztergályos Pálnak. Pedig kedvenc étele, a bab, beléapritott hussal volt ebédre. Játogatott kezében a kanállal és busan nézett le a bádóg csajkára. Észrevette ezt Láp Mihály és megkérdezte:

— Csak nem keserkedel, Esztergályos?
Ez nagyot sóhajtott:

— Holnap kiszabadulsz és én egyedül maradok.

Láp gunyosan nevetett.

— Örülj, pajtás, hogy három esztendeig nyugodtan eléldéghetsz magadban, menten mindennemű féhercselédétől. Attól se félj, hogy sokáig egyedül maradsz. Igaz, hogy ezek közt a bitangok közt nem akad neked való ember, de hát légy türelemmel, nem hiába teremtette isten az asszonyt, reménykedhetsz. Szállit neked nemsokára illő pajtást is a törvény.

Esztergályos bambán nézett szomszédjára. Hallgatag embernek ősmerte, aki ritkán hallatja hangját, de ha egyszer megszólal, igaz, a szava. Csak annyit tudott róla, hogy a kapával behasított volt az asszonya fejét, egyébként is úgy bánt el vele, hogy hét hónap eltelt, míg ősz szedte magát, de sem az asszonyról, sem a cselekedete okáról közelebbi adatokat nem tudott. Maga is szótalan ember lévén, nem igen szeretett kérdezősködni. Közös sorsukról lélekszóloán beszélt a szomorú hely, hol összekerültek minek ráncigálják hát elő a kíváncsiságból a rossz emlékeket. Szinte félénken kockáztatta meg most a kérdést:

— Ugy beszélsz, mintha neked volna okod keseregni, amért holnap hátat fordíthatsz ennek a sárga háznak?

— Van is okom rá, dünyögte mordra való ábrázattal a másik. Itt benn dolgozom és egyben nem jár az eszem. Megszoktam, hogy már csak ez a munka létezik számomra az egész

világból. Akár akarom, akár nem. Odakünn az más. Valahányszor estende a sarokba lökök ásót, kapát, az asszonyra kellene gondolnom. Akár akarom, akár nem.

Esztergályos bólogatott a fejével, noha nem értette szomszédja gondolatjárását. Utö-gette kanálával a lócát és mélabusan mondogatta utána:

— Persze, estende az asszony jutna az eszedbe. De azért bántódom utánad, pajtás. Összeszoktunk.

— Összeszoktunk

Vagy öt percig kiki a maga gondolataival volt elfoglalva. Ezután Láp Mihály törte meg elsőnek a csendet.

— Lásd, pajtás, már most se tudok megszabadulni a gondolatától. Pedig még nem szí-pantottam a szabad levegőből. Fura egy masina az asszony. Sátólól lesse el mesterségét a gépész aki igazán értsen hozzá. Sok, tudod a srófja, miről a mi bolond fejünk nem is tud. Tisztán tarthatjuk, szeretettel, a szellőtől is óvhatjuk gondoskodással, egyszerre csak zökken a masina és elkapja a fejedet, a szívedet. Kiugrott a sróf belőle, amelyiket nem is ősmertél.

— Esztergályos Pál szomorúan mondta utána:

— Fura egy masina az asszony.

Egyszerre sirva fakadt.

— De hiszen mindent megbocsátanék az enyémnek, csak élne.

totta a miniszterelnököt arra, hogy ezt a javaslatot, mely a magyar állameszmének oly nagy sérelme, a mely a magyar nép körében oly erős visszahatást keltett, hogy a mindig lojális Budapest törvényhatósága rendkívüli közgyűlésen irt föl ellene a főrendiházhoz, hogy ezt az új rendelkezést, a mely nélkül eddig megvoltunk, incidentaliter kellett sürgős és nagy-szabású más javaslatok előtt keresztül hajtani, nagy kárával a kormányelnök iránti közbizalomnak, a melyre pedig ma nagyobb szüksége volna mint valaha?

Erdekes volna tudni, hogy miért kellett ennek a magyartalan és nemzetietlen javaslatnak keresztül forszírozásával épen most az amugy is ingerült közhangulatot még jobban elmérgesíteni? Ezekre az önként adódó kérdésekre se kaptunk választ és ez a mulasztás is csak növeli a köz-állapotok javulása iránti kétséget.

A szabadelvű párt az ilyen és ehhez hasonló méltánytalan és népszerűtlen vállalkozásokkal végleg lejárja magát s a megnövekedett és kiélesült szélsőségek között majd nem tud olyan könnyen — mint most az utlevél dolgában tette — rendet csinálni a — horvát bán.

A katonai javaslatok a képviselőházban.

(A vita kezdete.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 26.

A katonai javaslatok tárgyalását ma végre megkezdte a Ház váratlanul csekély érdeklődés mellett. Münnich előadó beszédét csak alig néhány ellentmondás zavarta. Utána általános meglepetésre Fejérváry Géza miniszter szólalt fel és röviden indokolta a javaslatok szükségességét. Itt már élénkebb volt a hangulat, mégis Fejérváry konciliáns hangja megtette hatását. Nagyon kevéssé reagált a közbeszólásokra. Utána Tóth János beszélt a függetlenségi párt részéről. Az érdeklődés azonközben a főrendiház felé irányult.

Kevéssel 11 óra után Széll Kálmán miniszterelnök felállott helyéről, a főrendiházba ment át és vele együtt vagy 50—60 képviselő ment át szintén, hogy Bánffy Dezsőt meghallgassa. Ott négy miniszterelnök volt jelen: Szapáry Gyula, Wekerle, Bánffy és Széll.

Mindenki feszült figyelemmel leszte Bánffyt, aki egymagában ült a zászlóusak helyén. De csak nagysokára, egy órákor került rá a sor, mert az öreg jegyzőbácsik egy csomó javaslatot olvastak fel addig, szokott lassúsággal.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza báró, Lukács László, Plósz Sándor, Darányi Ignác miniszterek.

Elnök fél 11-kor megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

(Az ujonctételek megállapítása.)

Münnich Aurél előadó utal arra, hogy súlyos áldozatokkal jár ugyan ez ujoncemelés de a monarchia és illetve az ország védképesége teszi azt szükségessé.

Endrey Gyula: A delegáció mindent megszavaz, de mi nem!

Münnich felhossa, hogy a honvédség fokozatosan halad.

Endrey: A Gotterhalte felé! (Derűtség.)

Münnich elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: Mielőtt a javaslatokat bírálat alá vennék, szükségesnek tartja megindokolni azok szükségességét. Az ujonctulék emelése szükségessé vált azon erőfeszítések miatt, a melyeket a többi állam megtesz véderejének emelésére. De van más ok is arra, hogy az ujonctulékot emeljék. Az ujoncok egy része kiszökött Amerikába.

Felkiáltás a szálbalon: Maga is oda való! (Nagy derűtség.)

Fejérváry miniszter: Az ujonctulék feltétlenül kevés és feltétlenül szükséges, hogy felemeltessek. A kérdés csak az, hogy adhat-e az ország több embert és pénzt?

Gabányi Miklós: Nem adhat.

Fejérváry: Nem tudhatja!

Gabányi: Én tudom! (Nagy derűtség.)

Fejérváry báró: A sorozásokon nem fejtettek ki szerfeletti buzgalmat az alkalmas légek besorozására.

Krasznay: Elég hiba, hogy nem ellenőrzik az egyenlőséget.

Fejérváry: Nyujtsanak az urak segédkezet, talán hevesebb lesz a sorozás.

Lenzyel: Menjen a miniszter oda, még soha sem volt sorozáson!

Krasznay: Dehogy nem, mikor besorozták. (Derűtség.)

Fejérváry miniszter számszerű adatokból iszolja az emelés szükségét. A legutóbbi években évről-évre fogyott a póttartalékosok száma, úgy hogy 1906-ban már 12000 póttartalékoskal lenne kevesebb. Ezt pótolni kell!

Szatmari Mór! Hogy 24000 munkáskézzel legyen kevesebb!

Fejérváry: Akkor ne tartsunk katonákat. (Zajos eljenzés taps a szálbalon.) Felkiáltások: Ne tartsunk katonákat! Ugy van! Töröljük el elsőbb is a tábornokokat!

Fejérváry: Elismeri, hogy az ujoncemeles súlyos, de nem elviselhetetlen. (Zajos ellenmondások.)

Rákosi Viktor: Onnek nem!

Fejérváry: Az egyénekre elviselhetlen, reám is, de nem a nemzetre nézve. Ne csináljanak olcsó kijelentésekkel hatásokat, hanem gondolja meg az ellenzék hazafiasan a dolgot és tegye lehetővé a javaslatok törvényerőre emelését. Ha vannak érzvételek, óhajok, azokra reflektálni fog és ha lehet, teljesíteni.

Rákosi: A delegáció óhajításait is semmibe vették.

Fejérváry: Ha a képviselő ur ott lett volna, talán respektálták volna. (Derűtség.)

Rákosi: Én itt teljesítem kötelességem!

Fejérváry miniszter: Dacára annak, hogy odaát roppant köpték a markukat! (Általános hosszas, zajos derűtség.)

Rákosi Viktor: Ez a nemzeti koncesszió, hogy köpjük a markunkat! (Derűtség.)

Fejérváry: Dacára annak, hogy itt áldomokról van szó, hiszi, hogy az ellenzék hazafias kötelességből is nem áll utjába annak, hogy a javaslatok törvényerőre emelkedjenek és meggondolják a dolgot. (Helyeslés jobbról.)

(Az önálló hadsereg.)

Tóth János: Ugy vannak meggyőződve, hogy nekik az a kötelességük, hogy ezeket a katonai emeléseket ne engedjék törvényerőre jutni. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Ugyvan-nak meggyőződve, hogy a nemzet lelkiismerete velök van. (Helyeslés a szélsőbalon.) A hagyományos katonai szellem katonai diktatúrát gyakorol. Mindent meg akar szerezni a hadsereg számára. A történelem kimondja, hogy önálló, független nemzeti hadsereg nélkül soha sem lesz önálló a nemzet. Történelmi vi-szapillantásban fejtegeti, hogy a hadsereg mindig idegen érdekeket szolgált és mindig azon igyekeztek,

— Megcsalt?

— Meg. Rálöttem akkor... De nem a golyó ölte meg... A bankódás és szegény vetette meg a sirját... A napam asszonyt küldte ki hozzám üzenettel, hogy a végét járja és hogy nem haraggal gondol reám.

— Megcsalt?

— Nem. Egy szombat este kimaradtam. Ittunk egy kevéskét a Kerepesi-uton, majd meg odakünn a Kőbányai uton... Éhesen jöttem haza. Az asszony nem várt a vacsorával. Gondolta, nem jövök már haza és odaadta az ebédre járó kosztosunknak. Dulakodás közben megesett a baj.

Es Esztergályos Pál csendesen tovább sir-dogált.

A kertészlegény bocskora sarkával bökdös-te a pallót. Abrázatára kegyetlen, zord kifejezés ült. Hangja rekedten zólt:

— Orülj, hogy belepusztult. Így hibetsz az ártatlanságában és sohase fog megcsalni. De nálam másként van. Ezért jobb szeretnék itt maradni.

— Megcsalt?

— Nem. Azért hagytam egy helybe, hogy eszébe ne jusson valamikor megcsalni. Láthatod, hogy csupa szeretetből tettem. Mert sohse verheted meg érdemetlenül az asszonyt; ha ma nem érdemli meg, rászolgál majd holnap, vagy holnapután... Nem tetszett nekem, hogy a szomszéd gyáros fia minden áldott nap ösz-szevászárolt a vágható rózsákat, mik megmaradtak a tövön; mindennap, míg benn jártam eladni a vásárcsarnokban. Egyszer, nálam is szombaton történt — megfenyegettem, hogy kitekerem a nyakát, ha szóba mer állni avval

a kölyökkel. Adta nagyon a sértett és amikor belekaptam a hajába, az arcomba csapott. El-futott. Haza akart menni az anyjához. Én utána a kapával...

— Adj hálát az uristennek, hogy legalább é! Még megengesztelheted.

Láp Mihály arcát elfutotta a vér. Oklével indulatosan ütött egyet a térdére.

— Hálát adjak az uristennek, hogy é! Nem jól mondod, cimbor! Ha akkor belehal az asszony, ma én is megsirattam volna és kiszabadulásom után természetesen vélem, hogy tető után láseak. Így? Tudom, hogy van ágyam, van feleségem és van gyermekem, azt mégis úgy kóboroghatok az utcákon, mint egy gaz-dátlan eb! Ha akkor hü is volt hozzám, száz-szor is megcsalt azóta!... És aztán csak nem hiszed, hogy visszafogad magához engem, fey-házviselt embert!... Ez az egy gondolat pe-dig megbolondit. Egyre az asszony motoszkál a fejemben, az pedig csak nem lesz bolond elfe-lejteni a kapavágásokat!... Héj, cimbor, fura egy masina az asszony; rosszul tette a jó Isten, hogy föltalálta.

Es Láp Mihály arcára ismét ráült az em-beri faj hímpeidányainak az a visszataszító, ke-gyetlen kifejezése, amikor a him fogcsikorgatva elösméri, hogy erősebb létére is rabszolgája a párjának.

Másnap reggel hétkor átadták papirosait és régi gunyájában elhagyhatta csendes szál-lását.

Egész éjjel lelta a hideg. Be se hunyta a szemét. Ajkain hólyagot huzott a láz és ő vé-resre szakgatta fogáival kínos töprengésében őket.

Nyáron hozták be. A vizsgálati fogságot neki számították be a büntetésbe. December hó lett, mire kikerült. Azonban a régi nyári ruha volt rajta.

Didergett, amikor az őr kibocsájtotta a fegyház belső rácsos kapuján a bejáróba. De azért mégis tüzelt a feje. Merre forduljon a kö-vetkező percben? Most kezdte csak érezni, mit jelent egész élete számára ez az itt eltöl-tött négy esztendő. Odabenn az egyenlőség, itt kion a gyalázat, a nyomor.

Fázós kezeit ökölbe szorítva mélyesztette nadrágj zsebébe és csipett egyet a combján a vékony vitorlavászon nadrágon keresztül.

— Mindez a rongy asszony miatt! — mor-mogta magában tehetetlen dühvel Láp Mihály és kilépett a fegyház kapuján.

Elképedve bámult ott maga elé a fegyház-viselt ember. Egy agyonsirt arcú asszony fé-lénken közeledett felé, karján vastag téli ka-báttal.

— Gondoltam, megfázol a nyáriban, Miska, — így szólt remegő hangon és szava elcsuklott a zokogásban.

A felesége volt, aki elfelejtette már a ka-pavágásokat, és csak arra gondolt, hogy zsaar-noka megtalálhat fázni.

Láp Mihály csakhamar beleléte magát a helyzetbe. Belebujt a télikabátba és rászólt az asszonynra:

— Nem bánom, megpróbálok veled még ez egyszer.

Es az asszony némán ballagott hazafelé az ura oldalán.

hogy Magyarországot megfoszszák önálló hadügyi rendelkezéseitől. Pedig hányszor mentette meg a magyar a Habsburg dinasztíát. Mária Terézia ezt be is ismerte. Előbb a nemzet elzárlásolási, majd a felszerelési jogát vették el, mostanában pedig anyagilag akarja a hadsereg tönkretenni az országot. Ez a javaslat 10 év alatt 100 millióba fog kerülni. Ezt a nemzet el nem viselheti. A kiadás az első évben 6, a másodikban 10, a harmadikban már 14 millió, szóval 10 év alatt 100 millió a szaporulat. Ez elviselhetetlen. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Magyarország a látszólagos alkotmányosság alatt a legnagyobb abszolútizmus alatt van. A hadsereg egységes osztrák, csak úgy, mint Solferinónál és Königráuznél. A népfölkelési törvény három millió magyar ember sorsát teszi függővé a hadügyminisztertől. (Taps a szélsőbalon.) A javaslatok a nemzettől roppant áldozatot követelnek.

Zichy Jenő gróf: A nemzeti tőkét támadja meg ez.

Tóth János határozati javaslatot nyújt be, hogy a Ház a törvényjavaslatot ne fogadja el s utasítsa a kormányt az önálló magyar hadsereg szervezésére. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

(A néppárt.)

Rakovszky István pártja nevében nem fogadja el a javaslatot, hanem határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy: 1. az ujoncjutalék *tíz évre* állapíttassék meg; 2. a hozzájárulás a 20—24 éves emberek számára arányában állapíttassék meg; a szolgálati idő a lovasság és a tüzér utágak kivételével *két évre* szállíttassék le; az *egyéves önkéntesek* két éves szolgálatra ne legyenek kötelezhetők.

Elnök az ülés folytatását holnapra halasztja.

Aradmegye közgyűlése.

(Bizottságok választása. — Hollaky Imre pöre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 26.

Aradmegye törvényhatóságának mai közgyűlésén egészítette ki azokat a szakbizottságokat, melyekben néhány tagnak az idén lejárt törvényszerinti megbízatása.

A legfontosabb hatáskörű bizottságból, a közigazgatási bizottságból öt tag lépett ki, névszerint: *Bánhid* Antal báró, *Beles* János, *Králitz* Lajos, *Takácsy* Sándor dr., *Zselénszky* Róbert gróf.

Mint hogy a közigazgatási bizottság tagjait tükös szavazással kell megválasztani, *Urbán* Iván főispán két szavazatszedő bizottságot alakított és a szavazás tartamára felfüggesztette a gyűlést.

A szavazás gyorsan folyt. A románok az aktivitás terére is léptek, mert a hivatalos listán a régiok szerepelnek, míg a románok szavazólapján: *Suciu* János dr., *Pop* C. István dr., *Iszpravnik* Széver, *Velics* Mihály és *Russu-Sirianu* János szerepeltek. A szavazás befejezése után *Urbán* főispán megnyitja az ülést és felolvastatja a szavazás eredményét.

Beadatott összesen 218 szavazat, ebből kapott:

<i>Bánhid</i> Antal báró	140
<i>Králitz</i> Lajos	140
<i>Takácsy</i> Sándor dr.	139
<i>Zselénszky</i> Róbert gróf	138
<i>Beles</i> János	136

szavazatot. *Russu-Sirianu*, *Suciu* János dr. 74—74, *Velics* Mihály, *Pop* C. István dr., *Iszpravnik* Széver 70—70 szavazatot kaptak. E szerint *Bánhid*, *Králitz*, *Takácsy*, *Zselénszky* és *Beles* választották meg a közigazgatási bizottságba.

A következő választás egyszerű felállással történt. *Vásárhelyi* László ajánlotta a központi bizottságba *Fábián* Lászlót, az állandó választmányba *Csernovics* Diodort, az igazoló bizottságba *Bánhid* Antal bárót, *Hendrey* Pált, *Köpf*

Jánost, *Mittler* Izidor dr.-t, *Takácsy* Sándor dr.-t. a statisztikai bizottságba *Baross* Lászlót, a közegészségügyibe *Boros* Béla dr.-t és *Sorbán* Jánost.

Urbán Iván főispán az igazoló választmányba kinevezi elnökül *Nachtnébel* Odónt, tagokul *Beles* Jánost, *Fábián* Lászlót és *Heinrich* Sándort.

A közgyűlés másik nevezetesebb momentum volt még, mikor *Hollaki* Imre országgyűlési képviselő állott fel szólásra, hogy eléggé ismert ügyével foglalozzék.

Hollaki azt mondja, hogy 1902. szeptember 16-án a közigazgatási bizottság ellene rágalmazásért feljelentést akart tenni és felírt a képviselőházhoz az ő mentelmi jogának felfüggesztése iránt. Ő, érdeklődött az ügy iránt, de azt a választ kapta, hogy oda *semmi megkeresés nem érkezett*. Amde ha nekik mindegy, hogy mikor lesz reperálva a becsületük, neki nem mindegy. Kijelenti, hogy az iratokat, melyeket szeptemberi előterjesztéséhez csatolt és melyekre a rágalmazási perben szüksége lesz, máig sem kapta vissza.

Ezután így szólt *Hollaki*:

— Ezeket kérem 8 nap lefolyása alatt visszaadni, mert én a rágalmazási perben akármilyen állításaimat igazolni, mert ha 8 nap alatt meg nem történik, akkor kénytelen leszek *bűnvádi uton kiereszkolni irataim*. Kijelentem, hogy ezen felszólalásomra választ nem várok.

Nem is kapott erre választ *Hollaki*. A főispán minden további nélkül áttért az interpellációkra.

Mint értesülünk, *Hollaki* valószínűleg 8 nap alatt sem fogja visszakapni az irasait, mert azok más hatóságnál vannak, ahol az ő panaszát intézik el. Többi panaszai a miniszteriumban vannak, ahol még nincsenek elintézve.

A rágalmazási pörre vonatkozólag pedig úgy értesülünk, hogy a megyei tisztikar minden egyes tagja *külön feljelentést* tett *Hollaki* ellen rágalmazás címén. A per elintézésének késlekedése a bíróságon mulik.

A Polgári Takarékpénztár közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 26

Az *Aradi Polgári Takarékpénztár* részvénytársasága vasárnap délelőtt tartotta a reaktíválás óta első közgyűlését. A közgyűlésen előterjesztett évi jelentés örvendetes adatokkal számolt be arról, hogy az új életre keltett intézet biztató működésnek indult s már az új működés néhány hónapjában jelentős eredményeket ért el.

A közgyűlést *Urbán* Iván főispán, mint a részvénytársaság elnöke nyitotta meg, hangsúlyozva, hogy örömmel és büszkeséggel fogadta el az intézet elnöki székét. Majd így folytatta:

— Engedjék meg uraim, hogy elmondjam, mi az én véleményem az intézet felvirágoztatása érdekében. En azt hiszem, hogy velem egyetért a tisztelt közgyűlésnek és részvényes uraknak minden egyes tagja abban, hogy feladatunk nem az, hogy percnyi kimutatott jutalékok által kedveskedjünk a részvényeseknek, (Helyeslés), hanem az, hogy tartalékalapunknak megerősítése és gyarapítása által az intézetet oly izmossá, oly erőssé tegyük, hogy ezáltal éppen a betevő közönségnek bizalmát feltétlenül kinyerve, a pénzügyintézetet a legmagasabb színvonalra emelheszük.

Ezután a közgyűlést megnyitottak nyilvánította s a jegyzőkönyv vezetésére *Beles* János kir. közjegyzőt, illetőleg ennek helyettesét, dr. *Pálmai* Lajost kérte fel, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Maresch* Gyula és *Dálnoki* Nagy Lajos részvényeseket.

(Az igazgatóság jelentése.)

Nattland Bernát vezérigazgató terjesztette elő az igazgatóság évi jelentését.

A működést azzal kezdték, hogy a tavalyi rendkívüli közgyűlés utasítása folytán 1.066.967 kor. 64 fillért leirtak, azután hozzáláttak az intézet ingatlanainak eladásához. Eladták a *Rákóczy*-utcai 5. számú házat 40.000 koronáért, a *Petőfi* utcai 9. számú 31.000 koronáért, a *Teleky* utcai 18. számú 12.000 koronáért, a *Határ*-utcai 1. számú 8500 koronáért, az *E. Választó*-utcai 87. számú 8000 koronáért, a *Miklós*-utcai 22. számú 6500 koronáért, a *Gáj* templom utcai 52. számú 6200 koronáért, a *Part*-utcai 4. számú 3600 koronáért, a *Vágóhid*-utcai 38. számú 2200 koronáért, a *György* utcai 24. számú 2000 koronáért, a *drauci* birtokot 17.000 koronáért, a *berzai* birtokot 180.000 koronáért, a *szederhádi* földékből pedig $96 \frac{400}{1000}$ kat. holdat 63.000 koronáért. A *szederhádi* birtokból ezen eladás után még 198 hold van az intézetnek tulajdonában.

A mérleg szerint a tiszta haszon 40.315 kor. 41 fillért tesz ki. Ennek felosztására az igazgatóság azt javasolta, hogy 10%-ot a tartalékalapnak, 2%-ot a nyugdíj-alapnak, 10%-ot mint igazgatósági jutalékot szintén a nyugdíj-alapnak, a felügyelő bizottságnak 2000 koronát, 2%-ot a vezérigazgatónak, 10%-ot a tisztviselőknek juttassanak, a fennmaradó 28236 k. 58 f.-ből adassék a tartalékalap rendkívüli dotációjára 20.000 kor., közcélokra 500 kor. A maradványt, 7736 k. 58 fillért pedig az 1903. évi veszteség- és nyereség számlára vezessék elő.

Végül fölemlíti az évi jelentés, hogy a bíráló választmány tagjai közül *Nikolits* Péter meghalt, *Nesnera* Aladár pedig inkompatibilitás címén lemondott a tagságáról.

(Elismerés az igazgatóságnak.)

A jelentés meghallgatása után, a részvényesek soraiból *Szathmáry* Gyula nyug. alispán emelkedett szóhoz, hogy az igazgatóság működése fölött elismerését nyilvánítsa.

Örömmel említette fel, hogy az intézet irányában az összes tényezők, a reaktíválás első pillanatától kezdve, bizalommal voltak. De e mellett az intézet új igazgatósága, mely ilyen páratlanul álló és negyszerű munka folytatását vette át, elvállalta azt a nagy köteletséget is, hogy az intézet ügykezelésében ezen nagy munka nyomdokait kövesse s tanynyó váltsa azon célt és azon várakozást, mely a reaktíváláshoz kötve volt.

Majd a következőkben tért az igazgatói jelentés érdemére:

— A múlt, csonka év tiszta jövedelme gyanánt kimutatott összeg hova fordítása tekintetében az igazgatóság által tett azon javaslatot, hogy az e címen rendelkezésre álló 28.236 K. 58 f.-t részint a tartalékalap rendkívüli dotációjára fordítsuk, részint pedig a jövő üzletév számlájára vezessük át, mint az említett és a közgyűlésünk által is helyeselt konzervatív elveknek megfelelő intézkedést, részéről is helyesnek és indokoltnak találom, mert eltekintve attól, hogy nem is egy teljes, hanem csupán egy csonka üzletév nyeresége forog ezúttal szőnyegen, meggyőződésem szerint úgy az intézet egyetemének, mint avval együtt a részvényesek mindgyikének érdekében áll, hogy ezen az átmeneti esztendőből származott első haszon a tartalékalap gyarapítására s ennek folytán intézetünk megerősítésére fordítatik. A jelentésben foglalt azt a részt, hogy az igazgatóság tagjai a részükre alapszabályszerűen kijáró 4031 K. 50 f.-nyi jutalékról lemondtak, és ezt az intézeti tisztviselők nyugdíjalapja javára ajánlották fel, a teljesített munka után méltán kiérdemelt anyagi viszonzás természetével nem egészen tartom ugyan meg egyeztethetőnek, de a jutalékról az igazgatók szabadon rendelkezhetnek, ennek folytán a jelentés ezen részét is annál nagyobb méltánnyal fogadom, mivel ebből az igazgatóság önzetlensége mellett annak jelét tapasztalom egyrészt, t. i. az átmeneti esztendő teljes üzleti jövedelmének a tartalékalaphoz való csatolása tekintetében a saját áldozatkészségükkel akartak példát mutatni, amit a közgyűlés, azt hiszem, velem együtt méltánnyal és elismeréssel fogad.

Végül azt indítványozta, hogy az igazgatóság-
nan és felügyelő-bizottságnak, nemkülönben a
szakavatott kiváló vezérigazgatónak és az oldala
mellé rendelt tisztviselői karnak a közgyűlés
elismerése jegyzőkönyvileg kifejeztessék és kö-
szönet nyilvánítsák egyszersmind az intézet
elnökének, Urbán Iván főispánnak.

Az élénk helyesléssel fogadott indítvány
után az elnök az igazgatóság javaslatában, to-
vábbá a Szathmáry Gyula indítványában fog-
laltakat határozatképen kimondta, ugyszintén
azt is, hogy az igazgatóság, valamint a felügyelő-
bizottságnak a felmentvényt megadják. Elhatá-
rozta a közgyűlés, hogy Szathmáry Gyula be-
szédét az intézet jegyzőkönyvében egész terje-
delmében megőrökitik.

Kovács Vince indítványára a két megüre-
sedettjelölő-választmány tagságra Frick Józsefet
és dr. Szende Tivadart választották meg.

(Szerződés a vezérigazgatóval.)

Mindezek után Keresztes Gyula dr. tett az
igazgatóság novében jelentést a vezérigazgató-
val kötött szerződésről, szép szavakban méltat-
ván Nattland Bernát vezérigazgató képességeit,
egyéni jellemét.

— A vezérigazgatóval — ugymond — az
igazgatóság 10 évre kötött szerződést. Ezen 10
éven belül a vezérigazgató az intézettől meg-
válni nem jogosult; fizetése évi 7200 kor. és
lakbéré 1200 kor.; a Megyei Takarékpénztár-
nál és az Ipar- és Népbanknál eltöltött tisztvi-
selői ideje felében 15 évet átvett a nyugdíjba,
egyben kikötött, hogy nyugdíja 4800 koroná-
nál magasabb nem lehet. Amennyiben az igaz-
gatóság minden ok nélkül elbocsájtaná, ez eset-
ben a részvénytársulat 20.000 korona végkielé-
gítést tartozik fizetni. Amennyiben a szerződés
idejének tartalma alatt indokolatlanul eltávo-
zék az intézettől, elveszti nyugdíjigényét és
egy évi fizetését köteles az intézetnek megté-
riteni.

A közgyűlés a jelentést tudomásul véve,
az igazgatóság által kötött szerződést jóvá-
hagyta. Ezzel a közgyűlés véget ért.

A közgyűlésen jelen voltak: Szabó József, Czeiler
István, Bozsik György, Hacker Márton, Steiner Vil-
mos, Geller Izidor, Domonkos József, Vojtek Alajos,
Reiniger Samu, Solymos József, Freud Fülöp,
Szathmáry Gyula, Révész Adolf, dr. Kálmán Ferenc,
Funkelstein József, Werner Károly, Jellinek József,
Schäffer Henrik, Marek Samu, Maffei Géza, Hollán-
der Ignác, Tüdös Béla, Doman Ignác, Ring Géza,
Kopp János, Kohu József, Bokor Alajos, Gruber
Hugó, Seiler Bertalan, Weinberger János, dr. Ring
Béla, Kövér Zsiga, Gebhardt István, dr. Nemess
Zsiga, dr. Pálmai Lajos, Adler Andor, Kovács Vince,
Steigerwald Alajos, Berán Antal, Reinhart Gyula,
Verzár Gyula, dr. Kell Lipót, Dániel Endre, Mihályi
Agoston, Kónya Lajos, Rethy Viktor, Hoffmann An-
tal, Klein Ignác, Singer Izrael, Csámszky Lajos,
Friedmann László, Verzár Márton, Véber Agoston,
Maresch Gyula, dr. Steinhardt Mór, dr. Jellinek
Henrik, Mairovitz Emil, Magyar Ferenc, Kosztka
Emil, ifj. Nachtnébel Ödön, Urbán Iván, dr. Dálnoki
Nagy Lajos, Glück Károly, Nattland Bernát, dr.
Mittler Izidor, Eliás Simon, Herold Dezső, Domonkos
Lajos, Szathmáry Mihály, Apor Gyula, dr. Keresztes
Gyula, ifj. Tótes Ferenc, Schannen Béla, Habereger
György, dr. Pozsgay Lajos, Mittner József, Darvas
Lajos, Reisinger Sándor, Vizer Lajos, dr. Párcz
Béla, Mihálik József, Neumann Hermann, ifj. Kintzig
János, Madai János, Tapolcsányi Kálmán, Billich
Miklós, Sorbán János, dr. Singer János, id. Gál
Ferenc, Bánfi Sándor, Pavlovits Iván, Ráskai Miksa,
Stein Zsiga és Wally György.

TÁVIRATOK.

A venezuelai kérdés.

London, jan. 26. A Daily Telegraph jelenti
Washingtonból: Bowen magánbeszélgetés során
azt mondta, hogy Castro-nak félmillió dollárja
van. Washingtonban remélik, hogy a legközelebbi
24 órán belül végleges megegyezés jöhet létre
a hatalmasságok között a blokád megszünteté-
sének határidejére nézve.

A bur béke.

Ventersdorp, jan. 24. Delarey felhívást bo-
csájtott ki, a melyben felszólítja a burghere-
ket, hogy az új uralom alatt éppen olyan jó-
polgárok legyenek, mint a régi uralom alatt.

Lichtenburg, Jan. 26. Chamberlain gyarmat-
ügyi miniszter Ventersdorpból ideérkezett és
sok polgárt fogadott, a kiket Delarey mutatott
be neki.

Bánffy beszéde a főrendiházban.

(A horvát utlevelek ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 26.

Szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánult a
főrendiház mai ülése iránt. E nagy érdeklődést
kizárólag Bánffy Dezső báró bejelentett beszéde
okozta. Bánffy tényleg meg is jelent nagy
irat-somóval és kész beszéddel. A terembe lép-
tekor Wekerlével kezét fogott, röviden beszélt
vele, majd Láng és Lukács miniszterekkel
beszélt. Az ülésnek különben igen nagy napi-
rendje volt.

Elnök: Csáky Albin gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll
Kálmán miniszterelnök, Lukács László és Láng
Lajos miniszterek.

Az elnöki jelentések után a főrendek el-
fogadták a cukoregyezményről szóló javaslatot,
a melyet röviden helyeselt Prónay Dezső báró,
ezután a cukorkontingensről és inségmunkáról,
a ki- és bevándorlásról szóló javaslatot vita
nélkül elfogadták. Végre egy órákr az utlevél-
ügyre tért rá a főrendiház.

(Bánffy.)

Bánffy Dezső báró bizonyos tartózkodással
szóal föl, mert nem szeretné, ha azt hinnék,
hogy pártpolitikai szempontból, vagy célzatos-
sággal beszél. *Sine ira et studio* szóal föl,
mert azt hiszi, ha a jelen javaslatot elfogadják
a főrendek, akkor *sohase fog érvényesülni a ma-
gyar állam egysége a nemzetközi viszonyokban.*
Horvátországnak biztosított joga a horvát nyelv
használatára csak a belügyekre érvényes, Ausz-
tria és a külfölddel szemben Horvátországnak
is magyar a hivatalos nyelve. Megemlékezik
arról, hogy 1869-ben Tibád Antal határozati ja-
vaslatot adott be a horvát utlevélügy rendezé-
séről. A magyar állam egységének a külfölddel
szemben feltétlenül érvényesülni kell. Ezen
egységnek megfelelően a horvátországi utle-
vélek csak magyar és francia szövege lehet-
séges. Eddig is voltak rendeletek arra, hogy a
a horvát utleveleknek magyar- és francia szö-
vege legyen és az utlevelekhez hasonló köz-
iratokon csakis a magyar- és francia szöveget
használták Horvátországban. Ausztria kevésbé
egységes, mint a magyar állam és Ausztriában
mégis egységes az utlevélügy és a nyelv
mindenütt német. Ausztria kifelé mindenütt
egységes államként jelentkezik. Kéri a főren-
deket, hogy a törvényjavaslatot el nem fogadva,
adjanak alkalmat a képviselőháznak arra, hogy
ujra megfontolják a dolgot. Utal a főrendiház
szép és nagy missziójára, melynek megfelel-
nek, ha a javaslatot *visszaküldik a képviselő-
háznak. A javaslat elfogadása olyan botlás volna,
melyet nagyon hosszú ideig nem lehetne helyre-
hozni.* Hallgassák meg a főrendek Budapest
lelkes polgárságának feliratát és a magyar ál-
lam kifelé való egysége érdekében utasítsák
vissza a képviselőházhhoz a javaslatot.

(Vita.)

Ernuszt Kelemen: Bánffy felszólalásának
a nagy nyilvánosság előtt bizonyos kellemetlen,
„hazafiassági zamataja” van. Itt senkinek sincs
monopoliuma a hazafiasság. Ne feledkezze-
nek meg Bülow ama mondásáról, hogy a sovi-
nizmus nem mindig egy a hazafiassággal. Bán-
fynak lett volna módjában az utlevél-ügyet an-

nak idején rendezni, de nem tette. A javaslatot
elfogadja.

Keglbvich Gábor gróf, Eszterházy János
gróf és Prónay Dezső báró a javaslat ellen
szóltak.

(Széll Kálmán.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Kéri a főren-
deket, hogy ne az érzelmek hatása alatt al-
kossák meg véleményüket, sem pedig hazafias
aspirációk szerint, hanem azon az alapon, me-
lyet az 1868-iki törvény szolgáltat.

Ezután szavazásra került a sor. A főren-
diház a javaslatot elfogadta. Bánffy Dezső báró
mellett tizenkilencen szavaztak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Dalegyület védnöke. Az Aradi
Dalegyület évi közgyűlését tegnap délután tar-
totta meg Vince Miklós elnöklete alatt. A köz-
gyűlés megejtette a választásokat, amelyek so-
rán Ráskai Miksát titkárnak, Faragó Bélát zászló-
tartónak választották meg. A választmány
tagjai lettek, a pártoló tagok sorából dr. Csák
Ciriák, Frint Lajos, Herold Gyula, ifj. Lócs
Rezső, Nagy Kálmán, Reinhart Gyula, Tabako-
vits Emil, Torkos István, a működő tagok so-
rából Balázs Kálmán, Borhegyi Károly, Cziráky
Márton, Hajós Andor, Reinhart Kálmán, Sarlot
Lajos, Szikszay Antal és Weiszberger Lipót. A
közgyűlésnek jelentős eseménye volt az a ha-
tározat, hogy Vásárhelyi Béla főrendiházi tagot
küldöttségileg kéri fel az egyület védnöki tisz-
tének elfogadására.

(*) A Székely otthon közgyűlése. Az aradi
Székely-otthon tegnap tartotta meg évi rendes
közgyűlését, mely elnökválasztást hozott magá-
val. Benkő Gyula eddigi elnök lemondott erről
a tisztségéről s helyébe Koncz Gyulát választ-
tották meg. A közgyűlés előtt a választmány
tartott ülést, melyen új tagokul felvették Ben-
czédi József m. kir. pénzügyigazgatósági tit-
kárt rendes tagnak, Gedeon Jánost, Sziszka
Imrét és Nádler Lajost pedig pártoló tagoknak.
A közgyűlésen a tisztikar évi jelentését Nádas
Gyula titkár olvasta fel, mely részletesen be-
számol az Otthon egy évi működéséről, a ta-
gokról, pénzügyi helyzetéről, az összejevetelekről
s a karácsonyi tárlat sikeres eredményéről stb.
A kimerítő jelentést a közgyűlés tudomásul
vette s érte a titkárnak a köszönetet jegyző-
könyvileg fejezte ki. A tisztikárnak megadott
felmentés után a tisztújítás következett, mely-
nek megejtése előtt Benkő Gyula elnök és Ná-
das Gyula titkár eddigi tisztük további viselé-
téről lemondottak, tekintettel nagymérvű elfog-
laltságaikra. Sajnálattal vette ezt tudomásul a
gyűlés, s mindkét buzgó tisztviselője érdemeit
jegyzőkönyvbe iktatta. A megjelent tisztújítá-
son elnök lett: Koncz Gyula. Alelnökök: dr.
Szilvássy László, Pál Miklós tanár. Titkár: Drá-
gos Arisztid. Jegyző: Bálinth Andor. Aljegyző:
dr. Bedő Árpád. Pénztárnok: Jakabffy István.
Ellenőr: Kelemen József. Választmányi tagok:
Benkő Gyula, Benczédi József, Balázs István,
Nagy Kálmán, Cs. Endes Dániel, Csűrös Imre,
Szép János, Blaska Ernő. — A számvizsgáló
bizottság tagjaiul Nagy Sándort, Czigelbrier
Győzöt és Nádler Lajost választották meg.

A gyűlésen jelen voltak: Benkő Gyula, dr. Szil-
vássy László, Koncz Gyula, dr. Bedő Árpád, L. Bá-
linth Andor, Jakabffy István, Cs. Endes Dániel,
Moldovány Ödön, Dávid Antal, Nagy Sándor, Kőncsey
Albert, Kelemen József, Benczédi József, Rabász
Imre, Nagy Kálmán, Schwartz Szigmond, Pál Miklós
tanár, Pál Miklós főerdész, Balody Lipót, Csűrös
Imre, Szakács Lajos, Végh István, Nádler Lajos,
Czigelbrier Győző, Nádas Gyula, Drágos Arisztid,
Uray Sándor.

(*) A radnai kaszinó közgyűlése. A radnai
kaszinó-egyesület évi közgyűlését e hó 24-én,
szombaton tartották meg. A közgyűlés ez al-
kalommal választotta meg az új tiszti kart, mely
a következő: Elnök: dr. Walthier Ádám. Alel-
nök: Bécsy Dezső. Titkár: Simay István. Pénz-
tárnok: Belkő József. Háznagy: Németh Dezső.
Ügyész: Bartos Gusztáv. Könyvtáros: Szikora
Béla. Választmányi tagok: Bradeán Athanasz dr.
Csauszer József, Fauler Gyula, Mágory János,
Lovich Gyula, Pécely Elek, Popovics Péter,
Szmolinszky József, Szántó Izsó és Virágos
Sándor.

Papok a munkás-pénztárak ellen.

(Értekezlet a gazdasági cselédek segítéséről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 26.

A gazdasági munkás és cseléd-segélypénztár ügyében a megyeházán értekezlet volt ma, melynek célja az intézmény kiterjeszése és népszerűvé tétele körüli módok megbeszélése volt. A gyűlés felszólalói részéről ugyyszólván csupán panaszok hangzottak el, hogy ez intézmény nem tud tért hódítani. Ennek okát több irányban keresték, de főképen két erős okot hangzottak: a nép bizalmatlanságát és a nép szegénységét. Az utóbbin a beiratási és tagsági díjak megváltoztatásával óhajtának segíteni; de hogy a bizalmat megnyerjék az intézmény iránt, ama izgatók ellen kell küzdeni, kik nem óhajtják a reverendát is felhasználni arra, hogy okatlan gyűlölködésükben félrevezessék a népet. Ezekről az izgatókról sok kemény szó hangzott el a mai gyűlésen.

A tanácskozást Urbán Iván főispán vezette. A megye részéről megjelent Dálnoki Nagy Lajos alispán, Schill József főjegyző, Nachtnébel Gyula árvaszéki elnök, Sorbán János főispáni titkár, Faragó István és Hanthó Jenő aljegyző. Meghívták Aradvárosát is, melynek képviselőiben ott voltak: Varjassy Lajos helyettes polgármester, Sarlot Domokos főkapitány, Kádas Kálmán főjegyző, Lócs Rezső tanácsnok, Posgay Lajos dr. főorvos. Az aradvármegyei gazdasági egyesületet Vásárhelyi László elnök, ifj. Kintzig János és Kokas József alelnökök és Laehne Hugó igazgató képviselték. Megjelentek a főszolgabírák, szolgabírák, jegyzők, s a törvényhatósági bizottsági tagok közül számosan. A románság részéről senki sem vett részt a gyűlésen.

Urbán Iván főispán nyitotta meg a gyűlést, melynek tárgyát ismertelve, a földművelésügyi miniszternek több leiratát olvastatta fel. Ezután tudatta, hogy az ügy előadója Hanthó Jenő aljegyző lett. Kérte a jelenlevőket, hogy segítsék az intézmény sikerre, a főszolgabírák, községi jegyzők buzdítsák a gazdákat, hogy irassák be cselédeiket.

Vásárhelyi László: Hogy minden irányban kihatása legyen az intézménynek s itt különösen a cselédeket érti, kik nem a falvakban, hanem elszórtan élnek, tudatja, hogy az aradvármegyei gazdasági egyesület a maga kebeléből kiküld valakit, aki a cselédekkel érintkezzék.

Urbán Iván főispán a főszolgabírókat és jegyzőket azon akadályok előadására kéri, melyek eddig az ügy előmenetelét akadályozták.

Lengyel kurtakéri jegyző szükségesnek tartja, hogy intézzenek felhívást a községekhez, irassák be cselédeiket a pénztárba.

Boksán Széver pécskai szolgabíró: Nagy akadályt képez az a körülmény, hogy nem lehet népszerűsíteni az intézményt. A nép agyállyal fogadja, hogy a hatóság miért forszirozza az ügyet, a befizetéstől pedig idegenkedik. Fő baj, hogy a hatóság vezeti az intézményt, melyet pedig társadalmi uton kellene előre vinni. Helyesnek vélné tehát, ha az ügyet átadják teljesen a gazdasági egyesületnek.

Vásárhelyi László: A társadalom még nem tömörült annyira, hogy célt érhesen, s így nem lehet meilőzni a hivatalos vezetést.

Baross Ferenc aradi főszolgabíró: Arra kéri még a gazdasági egyesületet, hasson oda, hogy a nagyobb birtokosok áldozatot hozzanak az ügynek. Eddig is segítettek cselédeiket, irassák most be őket nagyobb számban a segélypénztárba. Ez olyan példa lesz, amelyet követni fognak.

Valerian József szerint, ha olyan alapokon indulna az intézmény, mint a betegsegélyező pénztárak, akkor nem lesz sikere.

Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán, Lengyel jegyzőnek válaszolva, kijelenti, hogy a községeket nem kényszerítheti rendeletileg cselédek biztosítására, de ha megteszik, nem akadályozza meg, sőt nagyon jó néven veszi.

Lengyel Sándor nagyhalmági főszolgabíró: Azt bangoztatják, hogy a nép nincs fevilá o. sitva a segélypénztárt illetőleg. Felsőbb rendelkezésre ez irányban mindent megtettek, de hiába. A nép, mert a felszólítás a hatóság részéről jött, a befizetésben a megadottatás burkolt formáját látta. Nagyon szomorú körülmény okozza, hogy a népet meggyőzni nem lehet. Azok az urak, kik a nép érdekében szoktak nagy hangon beszélni, semmit sem tesznek a népért, sőt ellenkezőleg, a népet elidegeníteni igyekeznek minden hasznos intézménytől. Egész működésük, minden szavuk oda irányul, hogy a népet félrevezessék, s mikor a közigazgatás munkásai tenni akarnak, szembe találják azokat magukkal. A megye vezetősége, vagy a földművelésügyi miniszter hasson oda, hogy az egyházi hatóság tartsa vissza a lelkeszi kart a munka sikerének kockázatától.

Paikert Henrik csatlakozik Lengyel Sándor indítványához s a maga részéről indítványozza, hogy a tanítók az iskolában példaképpen tartanak előadást az intézményről.

Urbán Iván főispán: Igéri, hogy megfogja tenni a lépéseket a földművelésügyi s egyben a vallás- és közoktatásügyi miniszternél is. Az ellenszenvvel szemben nem kell letenni a fegyvert, hanem meg kell értetni a néppel, hogy nem azok a barátai, akik nagy hangon beszélnek, hanem akik tesznek. Annak, hogy az intézményt teljesen társadalmi utra tereljék, nem barátja.

Povázsay Soma m. pécskai jegyző a nép szegénységét látja akadálynak, miért is a beiratási és tagdíj fizetés módosítását óhajtja. De akadály az a körülmény is, hogy a birtokosság nem működik karöltve a jegyzőkkel. A nép nincs kellő bizalommal sem a jegyző iránt. Mikor a nép pénzhez jut, s rá akarják venni, hogy iratkozzék be a pénztárba, a pénzügyigazgatóság rára ront adóért, a beiratkozást is adónak nézi. Nagy akadály a jegyzők tulterheltsége, mely miatt nem lehet elég idő, kedv és ambíció.

Solyomssy Lajos báró indítványozza, hogy ne támaszkodjanak a tisztviselőkre, hanem állítson fel a pénztár járásunkint ügynökségeket.

Urbán Iván főispán a miniszterre hivatkozik, ki szerint az ügynökségek felállítását a közigazgatási tisztviselők lebecsülése lenne.

Suhajda somoskeszi jegyző szerint nincs bizalmatlanság a jegyzők iránt, hanem a pénz hiányzik.

Nachtnébel Gyula árvaszéki elnök ismerteti a gyámügyi ügyviteli szabályzatot, mely a tízennégy éven felüli kiskorúaknak a segélypénztárba való iratásáról szól. Igéri, hogy ennek a szabálynak érvényt szerez s ezzel jó példát ad.

Laehne Hugó: Povázsay szavaira megjegyzi, hogy a községében létező temetkezési egyesületet igyekezzék a segélypénztárba való beolvasdásra bírni.

Vásárhelyi László, Vasóczy jegyző, Páris Gábor szólaltak még fel, majd

Urbán Iván Aradváros képviselőihez szól s felemlítve a városnak példaadó cselédjuttalom-alapítványát, meg van győződve, hogy Arad elől fog járni ez ügyben.

Varjassy Lajos helyettes polgármester: Arad e törvény népszerűsítése érdekében mindent megtett, még sem tudott eredményt elérni. Az volna egyedül célravezető, ha a főbírák közvetlenül intéznének felhívást a nagyobb birtokosokhoz s ezek hozzanak áldozatot, fizessék cselédekért a díjakat. Arad a maga részéről mindent meg fog tenni.

Ezután véget ért a gyűlés.

MULATSÁGOK

Farsangi naptár:

Január 31. Az aradi kereskedőifjak táncestélye (Fehér Kereszt.) — Az egyesült ujarad-zsigmondházi önkéntes tűzoltó-egylet álarcos bálja (Martini vendéglő.) — A kurticsi izraelita jótékony nőegylet táncvigalma (Nagyvendéglő.)

Február 1. Tanítóbál (Polgári iskola.) — Az aradi könyvnyomdászok táncestélye (Vass.) — A borosjenői ifjuság táncvigalma (Központi szálló.) — A paulisi polgári olvasókör táncestélye. — A gyoroki iparos olvasókör hangversenyyel egybekötött táncvigalma (Nagyvendéglő.) — A csermői önkéntes tűzoltó-egylet táncvigalma (Kaszinó.) — A borosjenői polgári olvasókör táncvigalma. — A radnai ifjuság táncvigalma (Szvoboda-vendéglő.)

Február 2. Az aradi borbély és fodrász ifjuság táncvigalma (Kass vendéglő.)

Február 7. A pankotai polgári jótékony nőegylet táncvigalma (Fehér Kereszt.) — Az aradi m. kir. posta-és távirat altisztek és szolgák táncvigalma (Kass-vendéglő.) — A radnai önkéntes tűzoltó-egylet táncvigalma (Fekete Sas.) — Réczey piknik az atletikai klub helyiségében.

Február 8. A Lloyd-társulat estélye este 9 órakor (Lloyd helyiség.) — Az aradi cipészek szakcsoportjának táncvigalma (Vass.)

Február 14. A világosi vöröskereszt főegylet táncvigalma (Mátyás király.)

(=) Kereskedő-ifjak mulatsága. Szombaton este a Fehér Kereszt nagytermet az aradi kereskedő ifjak zártkörű táncmulatsága foglalja le. A fiatal rendezők nagy szorgalommal készítették elő a sikert, a mely bizonyára jutalmazzni is fogja fáradozásait. A mulatság iránt élénk érdeklődés mutatkozik. Jegyek előre válthatók Glück Dezső, Nádler Lajos, Pick Ernő és Porter Vilmos uraknál és este a pénztárnál.

(=) A radnai ifjuság február hó 1-én vasárnap, a Szvoboda fele vendéglőben jótékony-célú bohózatot estélyi egybekötött táncvigalmat rendez.

Nemzetiségi vita

a megyegyűlésen.

(A tulzó románok hadtizenete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 26

A mai megyegyűlésen a tulzó románok pártja nemzetiségi vihart rendezett, amely nem sokban nélkülözötte a botrány színezetét. Előre megbeszélte haditervvel, előcsatárok kijelölésével jöttek a közgyűlésre. Lapjuk, a Tribuna Poporului mai számában előre jelezte, hogy a megyegyűlésen öt román szónok fog szólásra jelentkezni: Suciu János dr., Velics Mihály, Russu Si riánu János, Gurban Konstantin és Ispravnik Széver dr. Ezek közül az első négy föl is szólt: az ötödik, úgy látszik holnapra maradt.

A románok tehát vihart, botrányt akartak csinálni. De miből? A tárgysorozaton nem szerepelt semmi olyan tárgy, amely a nemzetiségi kérdéssel kapcsolatban lett volna. Ők nem törődtek ezzel. Elővették régi vesszőparipájukat, amelylyel a multban eleget ugrándoztak: mért nem vezeték a jegyzőkönyveket román nyelven, holott vannak órák, a mikor Velicsék nem tudnak magyarul?

Akartak vihart csinálni, — s most meg az a kérdés, hogy mért épen most? A legutóbbi megyegyűléseken is voltak román beszédek, de arra, hogy három órát kibeszéljenek, ritkán volt eset. Szinte obstruáltak. Van ennek is magyarázata. A míg ugyanis Mangra megerősítése függőben volt, az ő hívei, a tulzók fékeztek magukat. Szükség volt erre két szempontból; hogy az ő békés magatartásuk révén Mangra is hazafiasnak lássék, és hogy demonstrálják: ime, milyen szelid, engedelmes bárányokat fog nevelni Mangra az ő farkasaiból, ha a kormány püspökké teszi őt... Most azonban, hogy Mangra elesett, kitört a visszatartott gyűlölség és harckedv, a melyet még hevesebbé ingerel a düh, hogy pártvezérüket nem erősítették meg.

Ilyenformán egy uncia komolyságot se lehetett tulajdonítani nekik: se a követelésnek, hogy a jegyzőkönyveket románul is vezessék, se pedig a három órás obstrukciónak. Ezért a közgyűlés aránylag elég higgadt és nyugodt volt Velics kötekedéseivel szemben. Helyesléssel fogadták, a mikor a szemükbe vágta Dálnoki-Nagy Lajos alispán, hogy a nemzetiségi törvény sok része, közte a nemzetiségek jegyzőkönyvi nyelvére vonatkozó rész, teljesen végrehajthatatlan. Azonban arról, hogy mért nem vezethetők román nyelven a jegyzőkönyvek, szinte kár is volt egyéb érvet felhozni, mint hogy ez idő szerint Magyarország önálló egységes állam, amely a maga nyelvének jogait nem áldozza föl Velicsék jóvoltáért. Csak a legelvakultabb nemzetiségi hóbort képzelheti el ennek

teljesítését. De Velicséknek se ez volt a céljuk, hanem az:

— Nem erősítették meg Mangrát? No, majd megmutatjuk! . . .

. . . Nagyszerűen mutatták meg.

A közgyűlés eme részének lefolyásáról a következő tudósítás számol be:

Román jegyzőkönyv.

Velics Mihály a tárgysorozat előtt interpellációt intéz a román jegyzőkönyvi nyelv ügyében. Kérdezi, miért nem vezetik a közgyűlés jegyzőkönyvét román nyelven is, a mikor a törvény ezt a nemzetiségének jogként megadja. Hosszu oláh beszédben követeli a törvény megtartását.

Dálnoki-Nagy Lajos alispán erélyes beszédben válaszol a frázisoktól puffogó hangon tartott interpellációra. Mikor őt alispánnak megválasztották, ilyen állapotot talált, mint a mostani és ezt semmi esetre sem fogja külön törvényhatósági intézkedés nélkül megváltoztatni. Még mint főjegyző lapozgatott a régi jegyzőkönyvekben és sehol nyomát nem találta annak, hogy a román nyelvet hasábosan használták volna. Ez is, mint a nemzetiségi törvény sok része, végrehajthatatlan.

— Majd megváltoztatjuk ezt a törvényt — kiabáltak a románok, kik különben óriási zajban törtek ki az alispán e kijelentésére.

Dálnoki Nagy Lajos: De a törvény végrehajtása, vagyis a román jegyzőkönyvi nyelv bevezetése rendkívül sok új állás megszervezését teszi szükségessé, a mi jelentékeny személyné kiadási többlettekkel járna. Nem tudja egész biztosan, de sejt, hogy a kormány erre a kiadási többletre nem adna fedezetet. A maga részéről, míg a szükséges eszközöket meg nem kapja, a mai állapotokat meg nem változtatja.

„Mondjon le!”

Velics Mihály a választ nem veszi tudomásul. Rossz néven veszi, hogy a törvényt kigunyolják. Azt mondja az alispán, hogy ő így találta a gyakorlatot, és hogy a törvény végrehajthatatlan. Ha az alispán a törvényt végrehajtani nem tudja, akkor mondjon le állásáról. (Derűtség. Felkiáltások: Onó!) Ez okszerű következménye annak, ha valaki törvényt végrehajtani nem tud. Helyesnek tarthatja-e valaki, hogy egy tisztviselő elnöki székéből enuncialja a törvénynek, melyre esküt tett, meg nem tartását. Ismét kijelenti, hogy a választ nem veszi tudomásul.

Szucsú János névszerinti szavazást kér arra, hogy a közgyűlés tudomásul veszi-e az alispán választát, vagy nem. Ezt hosszú beszédben indokolja. (Nagy zaj. Felkiáltások: Ilyen esetben névszerinti szavazást elrendelni nem lehet!)

Hollaki Imre: Tiszta lélekkel elmondhatja, hogy interpellációra névszerinti szavazást elrendelni nem lehet.

Vita a szavazásról.

Popp C. István: Eh, ilyenre nem adunk semmit! (A románok zajosan helyeselnek.)

Hollaki: A szabályrendelet előírja, hogy egyszerű szavazással döntendő el a kérdés.

Urbán Iván főispán felolvassa a szabályrendelet idevonatkozó szakaszát, mely az egyszerű szavazást írja elő.

Pop C. István óriási zaj között magyarázza a szavazás módjait. Minthogy másként már szó láshoz nem juthatott, az ügyrendhez szolt.

Köpf János dr. szintén az ügyrendhez szolt. Egyáltalán nem vitás, hogy egyszerű szavazással döntendő el a kérdés.

Szuciu János az ügyrendhez szólva, utal a törvényre, mely szerinte megengedi a névszerinti szavazást. Meg kell állapítani névszerint, hogy hányan vannak ellene és mellette a román jegyzőkönyvi nyelvnek.

Keresztes Gyula dr. tisztí főügyész, mint a törvény őre, figyelmezteti a közgyűlést, hogy törvényellenesen cselekszik, ha névszerint szavaz.

Urbán Iván főispán elrendeli az egyszerű szavazást.

A tulnyomó többség feláll, s az alispán választát elfogadja.

Viharos jelenetek.

Ettől kezdve a közgyűlés folytonos zaj között folyik tovább.

— *Tiltakozunk!* — kiabáltak a románok, kik mindannyian felugráltak helyeikről.

Pop C. István szólni akar, de ekkor a magyarság nem engedi szóhoz jutni.

— Eláll! — zug feléje majdnem több, mint tíz percig.

Popp C. István felrohan az elnöki emelvényre és kijelenti, hogy a teremben vannak olyanok is, kik *nem bizottsági tagok*, kéri a vendégek eltávolítását.

Urbán főispán határozatként kimondja, hogy a közgyűlés az alispán választát tudomásul vette.

Ezzel el lett volna intézve a román jegyzőkönyvi nyelv, de a románok bosszankodva a sikertelenségen, bosszút szomjaztak.

Schill József főjegyző akarta a tárgysorozat első pontját, az alispáni jelentést referálni, s kérte azt felolvasottnak tekinteni, miután a lapokban közhírré tétetett.

Suciu János dr. óriási láрма között jelenti ki: *Muszáj fölolvassni!*

Russu Sirianu János nagy zaj között szólni akar, a románok tapsolnak, a magyarok „Eláll”-al fogadják. Russu beszél, de a zajban egy szavát sem lehet érteni. Az elnöki csemetyű hatalmasan működik.

A főispán elrendeli a szavazást. A többség a jelentést *felolvasottnak tekinti*.

Schill József a következő tárgyat akarja referálni, de a románok oly zajt csapnak, hogy nem tud beszélni. A főispán kénytelen volt meginteni Suciu Jánost, aki egyik közbeszólást a másik után röpitette az elnöki emelvény felé.

— Halljuk Keresztet! kiabáltak a románok.

Urbán főispán kijelenti, hogy ismeri a törvényt, főleg a főügyész nyilatkozata. (Óriási zaj.) Csak azt enuncialta, hogy a jelentés felolvasottnak tekintendő, a jelentés egyes pontjaihoz azonban hozzászólni lehet.

Russu ismét feláll és rettenetes zajongás között románul beszél. Míg Russu beszél, egy közbeszólás hangzott el.

— Szégyen, gyalázat, hogy ilyen ember adjon erkölcsi tanácsot — hangzott a közbeszólás. Boksán Széver, a pécskai szolgabíró volt a közbeszóló.

Russu egy darab ideig beszél, azután abban hagyja.

A harmadik pontnál már alább hagy a zaj, s Urbán főispán a bizottságok kiegészítését rendeli el.

Gyilkosság a lakodalom után.

(Vérengző testvérek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 26.

Véres esemény történt tegnap *O. Szent-Annán*. Lakodalommal kezdődött a dolog és mézszárlással ért véget, tetézve azzal, hágy testvérek küzdöttek egymás ellen.

Ruszán Mitru, a történet egyik szereplője, most tartotta lakodalomát *Szerán* Pelágiával. A vőlegénynek három fivére van, kik közül Mitruval jó viszonyban élt, Juonnal és Pávellal azonban hadi lábón. Ezt a kettőt nem is hívta meg a lakodalomra.

Ruszán Juon felesége erre elment a lakodalmas házba és szemrehányást tett a mellőzésért. A vőlegény kijött és az asszonyt összevissza taposta és véresre verte. Ma reggel azután elpanaszolta az asszony az urának, hogy mi történt vele. Ruszán Juon dühös lett nagyon, kést dugott a csizmájába, s elindult a fivéréhez, hogy felelősségre vonja, miért verte meg a feleségét. Szóváltás támadt, melynek úgy szakasztott véget Juon, hogy kirántotta kését és fivérének a hátába döfte, majd kihuzta a sebből és beszúrta a fejébe. A kés eltörve benn maradt Ruszán Mitru fejében.

Ekkor érkezett oda a tegnap elvert asszony, aki a véres jelenetet látva, a község-

házára szaladt. Mire onnan segítség érkezett, három testvér feküdt vérben dulakodva a földön. Pável is ott volt már és segíteni akart az összeszurkált Mitrun. Ez azonban kirántotta a sebesült fejéből a kést és Pável arcába döfte, úgy, hogy *kiszúrta a szemét*.

A vérengző testvért *Vincee* András csendőr-örmester letartóztatta. A sebesülteknek *Sugár* Rezső dr. nyújtotta az első segélyt, majd *Stern* dr. vette ápolás alá Ruszán Juont a napokban az aradi törvényszék fogházába szállítják.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Hunyadi László, opera. Powny Irén vendégfelleptével. (Páratlan bérlet.)
Szerda: Loute, bohózat. Almásy Lóla felleptével. (Páros bérlet.)
Csütörtök: Végrehajtó, vígjáték. Almásy Lóla felleptével. (Páratlan bérlet.)

Hunyadi László.

— Powny Irén vendégfellepte. —

Erkel Ferenc örökbecsű, nagy operájának előadása eseményszámba megy. Sok tanulást és kiváló énektudást igényel, nehéz feladatot róva emellett a zenekarra is.

Az Operaház kiváló művésznőjének: *Powny* Irénnek vendégszereplése tette első sorban lehetővé a mai este teljes sikerét. Minden hangnemben biztos éneke meleg tapsokra ragadta a telt színház közönségét, mely nem győzött eleget gyönyörködni a művésznő csillogó koloratúrájában, kellemes hangjának üde csengésében. Nagy érdeme Pownynek, hogy éneke mellett játéka is tökéletes, mélyen átértzett drámai alakítás.

Parlagi Kornéliának Mária nehéz szerepében szintén alkalma volt egész énektudását bemutatni. A második felvonás fárasztó duettjét pompásan énekelte *Bejczyvel* (Hunyady László), ki a darab fő férfiszerepében erősen megállta helyét. A *Bejczy* tenorjának kitűnő ellentéte *Békessy* Gyulának könnyen omló és az egész színházat betöltő basszusa. Tisztán énekel még és igen jó volt *Mátyás* szerepében *Karácsonyi* Mariska, valamint *B. Szabó*, mint *V. László*.

Külön dicséret illeti meg *Orbán* Árpád karmestert, ki a betanítás és vezetés sok tudást és fáradságot igénylő munkáját nagy sikerrel végezte.

V. J.

* **Vasárnap** este népszínmű, *Felhő Klári* került színre. A címszerepet *B. Karácsonyi* Mariska játszotta, s úgy játéka, mint szép nótái révén megérdemelte a tapsokat. A népszínmű az ő virágos kertje, melyből mindig bőven aratja a siker rózsáit. *Békessy*, *B. Szabó*, *Gazdy* Aranka, *Sarkady* (kinek kuplét sokszor megújrazták), *Pajor* Ágnes, *Tukorai* is jól csinálták a dolgukat. Zsufolt ház nézte végig a délután előadott *Niobé*-t, mely az idej operett-termés legkedvesebb darabjai közé tartozik. A címszerepben *Rózsa* Lili, ki ezt az operettet diadalra vitte, most is elragadta a közönséget. Sokat nevettek a jókedvű *Polgáron*. Uj Hetty volt *Parlagi* Kornélia, ki *Zilahyné* helyett vette át a szerepet. A beugrás nem látszott meg rajta, s szép énekszámával rászolgált a közönség elismerésére.

* **Monna Vanna**. *Maeterlinck* hírneves színműve, mely az egész művelt világot forrongásba hozta, *Monna Vanna* a mai napon színházunk műsorára került. Az előadási jogot a múlt héten szerezte meg *Zilahy* és ma már a társulat a színpadi próbákat tartja belőle. A nevezetes darab fényes kiállításban már e hét *péntekjén* kerül bemutatásra.

* **A színház ujdonságai.** Legközelebb több ujdonság kerül színtre az aradi színpadon, így a *Milliók a hó alatt*, *A szerencse*, *Gabivilla*. Érdekes repriz lesz *A modell* operett, melynek címszerepét *Zilahyné* fogja játszani.

* **Változás a műsorban.** *Zilahyné* gyöngékedése miatt a *Szullán* operett csak a jövő héten kerül előadásra. A műsor illykép változást szenved és ez operett helyett *Monna Vannát*, az idény legujabb drámai szenzációját adják elő.

Egy pohárköszöntő.

(Wekerle a politikai életéről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 26.

A legutóbbi napok alatt Magyarországnak két volt miniszterelnöke szólalt meg a nyilvánosság előtt. Mind a kettő visszavonult a politikai küzdőtérrel, s most komoly jelenségek készítették mind a kettőt, hogy a szótlanságot megtörjék. Az egyiket a magyar államegység tekintélyének komoly veszedelme állította sorompóba, a másikat a közélet elfogulása, a mely a politikai viszonyokban vert gyökeret.

Az egyik *Bánffy* Dezső báró, a ki a főrendiház mai ülésen foglalt állást a horvát utlevélek ellen.

A másik *Wekerle* Sándor. Mint az Országos Kaszinó elnöke szólalt föl, azon a banketen, a melyet a kaszinó vasárnapi közgyűlése után tartottak. Egyenesen szenzációs érdekeségű dolgokat mondott, jellemezvén a politikai küzdőtérrel való elvonulása óta töle szokatlan hangon a közélet mai szereplőit, egész uralgó rendszerét. Valóságos vádbeszéd volt ez és ha pezsgős pohárral a kezében és kaszinói fehér asztal mellől szólt is, az szavainak terhelő súlyát el nem veszi.

A beszédnek legérdekesebb része így szól:

— Mi, ugymond, mint társadalmi tényező, nem mehetünk túl azokon a határokon, melyeken túl a nagy közélet kezdődik, de akkor, amikor azt látjuk, hogy e határon túli mezőkön igen sok mérges virág terem, mikor azt látjuk, hogy sokan és ismét sokan nem saját erejükben, nem saját erényeikben, hanem mások erényeinek és erejének kisebbitésében keresik fölöröklésüket, mikor azt látjuk, mint állandó és új törekvést, hogy nemcsak a köznapi gladiátorokat, hanem a magasabb eszmékért harcolókat is le lehet tereelni a küzdőtérrel, akkor lehetetlen, hogy a dekadencia eme szomorú napjaira ne gondoljunk, mikor a nemes törekvéseket az egyéni harcok váltják fel, akkor újra és újra át kell éreznünk, újra és újra fel kell tennünk magunkban, hogy e nagy társadalmi tényező kivegye a maga részét a közélet tisztaságának megővésében, akkor azt a fiatal nemzedéket, a melyet itten bevezetünk a nyilvános életbe, azzal a jó tanácsokkal kell utra bocsátani, hogy saját erejében, saját tetteiben, saját önzetlenségében és tisztességében és ne mások tetteinek kicsinylésében és gyengeségében keresse boldogulását. (Leikes éljenzés), akkor nekünk arra kell törekednünk, hogy ez a kaszinó igazán legyen a nemes törekvéseknek, a fenköltebb és emelkedettebb irányoknak és a kényességig menő tisztességnek melegágya, akkor azt a kérést kell intéznem a fiatal nemzedékhez, hogy ezeket a jó tanácsokat írják be utleveleikbe, midőn a nyilvános élet küzdterére lépnek és akkor az én munkatársaimhoz, a kaszinó választmányához és különösen annak újból megválasztott tagjaihoz, a kikben a közélet számos jelesét tekintem hem, azt a kérést kell intéznem, hogy segítsenek nekem ennek az emelkedett iránynak, ennek az emelkedettebb szellemnek a kaszinó körében való megővésében és fejlesztésében, mert ha nagygya és hatalmassá tudjuk tenni azt az áradatot, a mely a társadalmi határokat elhagyva a politika határaitra lép, akkor ez a nagy áradat a belefutó szennyvizet meg fogja tisztítani, ellenkező irányokat követve, a tiszta víz is elvész a szenny vízben. A kaszinó ezen emelkedett szellemére, ennek megővésére emelem poharamat. (Leikes éljenzés.)

A beszéddel a politikai körök sokat foglalkoznak. Sokan úgy fogják fel, hogy *Wekerle*, ha nem is egész kifejezetten, lesújtó vélekedését a közállapotokról az ő saját példájával illusztrálta, félre nem érthető módon mondván, hogy „állandó és új törekvés nemcsak a köznapi gladiátorokat, hanem a magasabb eszmékért harcolókat is leterelni a küzdőtérrel.”

Chorin Ferenc dr.

és az aradi zsidó hitközség.

(Az új főrend üdvözlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 26.

Chorin Ferenc dr.-t az alkalomból, hogy a király a magyar főrendiház tagjává nevezte ki, üdvözölte az aradi zsidó hitközség elöljárósága. *Chorin* Ferenc tudvalevően aradi születésű ember, unokája a nagynevű aradi főrabbinak, *Chorin* Áronnak, s emellett az aradi zsidó hitközség kebelében, mint a képviselőtestület tagja, dicséretes működést fejtett ki. A *Deutsch* Bernát elnök és *Rosenberg* Lipót főjegyző aláírásával küldött üdvözlő levél a többek között ezeket mondja:

Noha Méltóságod már évtizedekkel ezelőtt elhagyta szűk körünket, mégis mindig hozzánk tartozónak tekintettük és az emelkedést, melyet Méltóságod politikai, társadalmi, és gazdasági téren kivívott, mindenkor örömteljes és odaadó érdeklődéssel kísértük, nemcsak Méltóságod kimagasló egyénisége iránti tiszteletből, hanem azon tündöklő név iránti kegyeletből is, melyet Méltóságod ama örök emlékü férfinak után visel, a ki már a világtörténelemben megörökített 1789. évtől kezdődőleg vallásferkölcsi reformjai által vezetünk, mesterünk, tanítónk lett és az akkor még kicsiny és szerény hitközségünket európai hírnévre emelte. Ez a férfinak *Chorin* Áron, Méltóságod megdicsőült nagyatyja, ki a meggyőződés erejével a felvilágosodás felé való erayedetlen törekvéssel elenyészhetlen dicsőséget szerzett magának és a zsidóságnak. A meggyőződés ezen hatalma érvényesült Méltóságod politikai, társadalmi és közgazdasági működésében élte egész folyamán és ezért méltó utódja Méltóságod e kiváló örök-emlékü elődjének.

Az üdvözlésre *Chorin* Áron a következő levéllel válaszolt:

Mélyen tisztelt hitközségi
Elöljáróság!

Igaz örömmel és büszkeséggel töltött el azon felette megtisztelő üdvözlés, melyet az aradi izraelita hitközség hozzám intézni szíves volt.

Mindig feledhetetlenek lesznek reám nézve azon évek, melyeket a hitközség elöljáróságának kebelében töltöttem, azon érdekes tanácskozások, melyeket a hitközség kulturális fejlődése és önkormányzatának csoribatlan fenntartása érdekében folytattunk s mely tanácskozásokat mindig a hazafiság és felvilágosodás szelleme hatotta át.

Önök büszkék lehetnek arra, hogy mindig ragaszkodtak azon eszmékhez, melyeknek az aradi izraelita hitközség eddigi nagy hírnevét köszönheti s hogy a több mint száz év előtt lefektetett alapokat nemcsak fenntartották, hanem folyton fejlesztették és a valóság külső megnyilatkozását a kor szellemével teljes összhangzásba hozták.

Megható reám nézve azon kegyelet, melylyel Istenben boidogult nagyatyám működéséről megemlékezni szívesek voltak. Azt mondják szép üdvözlésükben, hogy a meggyőződés ereje és a felvilágosodás felé való törekvés volt az, ami nagyatyámnak elenyészhetlen dicsőséget szerzett.

Igaza van a mélyen tisztelt hitközségnek, hogy a meggyőződéshez való szilárd ragaszkodás és a felvilágosodásra való lankadatlan törekvés az, mely képessé tesz bennünket arra, hogy szűkebb vagy tágabb körben nemzetünk és felekezetünk érdekeit sikerrel szolgáljuk. Törekedni fogok arra, hogy e két nagy eszméhez soha hűtlen ne legyek

s hogy méltóvá tegyem magamat azon bizalomra, melylyel engem úgy a múltban, mint a jelenben kitüntetni szívesek voltak.

Fogadják kérem kiváló tiszteletem és soha meg nem szünő hálám kifejezését, melylyel maradok

a mélyen tisztelt Elöljáróságnak
híve és kész szolgája

Dr. Chorin Ferenc.

Budapest, 1903. január 23-án.

HIREK.

A szintársulat Csák Czirjéknél.

— A rendfőnök üdvözlése. —

Arad, január 26.

Csák Czirjék dr. rendfőnöknek királyi kitüntetését a szintársulat is felhasználta arra, hogy szerencsekívánatainak kifejezést adjon.

Zilahy Gyula igazgató vezette a társulat nagyszámu küldöttségét és szép szavakban méltatta a kitüntetett férfinak kiváló érdemeit és köszönettel emlékezett meg azon hazafias lelkesedésről, melylyel a művészetet és a hazai színészetet mindenkor támogatta.

A társulat megbízásából *Radó* Károly dr., a színház ügyésze adott kifejezést örömeinek a magas kitüntetés felett és különösen kiemelte, hogy miután a társulat célja nemcsak szórakoztatás, hanem nemzeti misszió is, azért közeledik üdvözlésével a kitüntetett rendfőnökhöz, mint olyanhoz, ki a rend nemes tradícióját, a tiszta hazafiságot ápolja és tanítja s kéri a mindenhatót, hogy ezen hazafias munkálkodásához hosszú életet adjon.

Csák Czirjék dr. meghatóttan fogadta a küldöttség őszinte üdvözlését és örömeinek adott kifejezést, hogy a társulat és derék igazgatója, felfogva a magyar művészet igaz misszióját, elismerésre méltóan működnek közöttünk. Kívánja, hogy a szent cél leikesítse továbbra is a társulatot és ő maga részéről csak kötelességet teljesít, mikor ezen nemes versengésben támogathatja.

A rendfőnök ezután a küldöttség minden tagjával társalgott és a küldöttség távozása alkalmával ismételtén kifejezést adott a szíves megemlékezés feletti örömeinek.

Nagy tűz egy pamutgyárban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 26.

Ujpesten nagy tűz pusztított ma reggel 7 órakor a Pamut ipar részvénytársaság újpesti mező utca 2. számú gyártelepén. A telep közepén álló pamut-gyapottisztító raktárban támadt a tűz, ahol már tavaly is tűz volt, de még csirájában ellehetett oltani. Ma azonban a tűz egy pillanat alatt lángba borította a nagymennyiségben felhalmozott pamutanyagot, amittől az épület is meggyuladt.

A tisztító raktárban a tűz idején husz munkásnő és férfi dolgozott, akik kimenekültek az égő raktárból és nyomban hozzáfogtak az oltáshoz. Megérkeztek az újpesti tűzoltók is, azonban a pusztító elemnek nem tudtak gátolni vetni. A tűz pár perc alatt a tetőig terjedt, amely szintén lángba borult. A tűzoltók most már csak arra szoritkoztak, hogy a telep többi épületeit megvédelmezzék a veszedelem ellen, ami sikerült is. A tűz azonban elpusztította az egész pamut-tisztító raktárt. A raktárban, amely mintegy 40 méter hosszú és egy emeletes épület, ezeket érő pamutárak és nagy összeget érő gépek voltak.

A tűz úgy támadhatott, hogy a gépek dörzsolése folytán egy szikra pattant ki, amely felgyújtotta a könnyen gyuló pamutárut. Az épület egészen leégett, a pamut és gyapot még este lappangva égett oltásán a szomszédos gyári

tűzoltóságok és az újpesti tűzoltók fáradoztak. A tűz veszedelmes volt, mert a szomszédságban állott egy nagy raktár, amelyben témérdek gyapot volt felhalmozva. A kár sok ezer korona, amelyet azonban még nem lehet megállapítani.

— **A parlament munkarendje.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A képviselőház hoinapi ülésén *Solymossy* Odön báró a katonai javaslatok mellett szólal föl; *Holló* Lajos pártja nevében határozati javaslatot terjeszt elő, *Bakonyi* Samu pedig önálló határozati javaslatot nyújt be. Ez a három szónok kitölti az ülést. Az ellenzék az egész hétre megállapította a szónokokat.

A főrendiház hoinapi ülésén folytatják az utlevél-törvény tárgyalását. Hír szerint a javaslat 9. §-ánál névszerinti szavazást fognak kérni.

— **Az osztrák kereskedelmi miniszter a kiegyezésről.** Bécsből táviratozzák: Az osztrák kereskedelmi miniszter a bécsi ipartanácsban beszédet tartott, a melyben hosszabban kitért a kiegyezésre. A kiegyezési tárgyalások befejeztével — ugymond — a Magyarországgal való gazdasági viszony állandósága hosszabb időre biztosítva van. A kiegyezés kompromiszsumos karakterénél fogva — ugymond — nem lehetett az összes osztrák kívánásoknak érvényt szerezni és bizonyos jogosult követelésekről a monarkiaira való tekintettel le kellett mondani, de a gazdasági fejlődés feltételeit biztosítottuk. Ausztria irigység nélkül nézi Magyarország gazdasági föllendülését, mert ebben látja a gazdasági közönség legbiztosabb zálogát.

— **Főherceg és cukrászleány.** *Innsbruck*-ból táviratozzák: A *Jenő* főherceg szerelméről szóló híreket hivatalos forrásból teljesen *alaptalanoknak* jelentik ki.

— **Miklós cár válik?** Párisból táviratozzák: Az itteni lapok nagy része megint feleleveníti azt a hírt, hogy *Miklós* orosz cár el akar válni a nejétől, mert semmi kilátás sincsen már fiutódra nézve. A lapok hosszú cikkekben, részletesen megírják, hogy a cár, bár szereti nejét, a trónörökös kedvéért mégis csak le fog mondani róla.

— **A Kölcsey-Egyesület irodalmi szakosztálya.** Az aradi *Kölcsey-Egyesület* irodalmi szakosztályának szervezése ügyében, a mint ismeretes, a szombaton tartott értekezlet tiz tagu szervező bizottságot küldött ki, hogy az egyben a szakosztálynak első tagfölvételét eszközölje. A bizottság vasárnap este, *Varjassy* Árpád, a Kölcsey-egyesület elnökének vezetésével tartott ülésén tett eleget megbízatásának. Titkos szavazással a következőket választotta meg az irodalmi szakosztály további tagjai gyanánt:

Ábray Lajos, *Bajthay* Mihály, *Boros* Vida, *Dömötör* László, *Hunyár* Algernon, *Illés* Zsigmond, *Juhász* Sándor (Szentleányfalva), *Kara* Győző, *Kintzig-Kopár* Ferenc, *Kosztka* Mihály, *Lejtényi* Sándor, *Losonczy* Zoltán, *Meszlényi* Antal dr., *Mohos* Ágoston, *Nagy* Sándor dr., *Nikolits* Döme, *Radó* Károly dr., *Révész* Adolf, *Rubencsu* Augusztina, *Székely* Miklós, *Szöllősi* Zsigmond dr. (Pécska), *Tiszti* Lajos, *Tolnai* János dr., *Varjassy* Árpád, *Varságh* János, *Vass* Géza, *Wagner* János, *Zima* Tibor.

A tizes bizottság a szervezeti szabályok tervezetének kidolgozása és megállapítása végett vasárnap délután öt órakor tart újabb ülést a Kölcsey-Egyesületben, a szakosztály plénuma pedig hétfőn, február 2-án délelőtt tizenegy órakor tartja alakuló gyűlését a város háza emeleti kistermében, s ez alkalommal választja meg a szakosztály elnökét, két alelnökét, a kik közül az egyik ügyvezető-alelnök lesz és titkárát.

— **A Singer-Rakovszky ügy.** *Singer* Zsigmond, a *Neue Freie Presse* budapesti levelezője, *Csáky* Albin gróf és *Gajári* Odön ismeretes nyilatkozata után megbizta *Perczel* Dezsőt és *Münnich* Aurélt, hogy nevében kérjenek elégtételt *Rakovszky* István országgyűlési képviselőtől, aki a parlament szombati ülésén sértő szóval illette őt. A provokálás szombaton este este meg is történt, de vasárnap este fél tizenegyig nem jelentek meg *Rakovszky* segédei a szabadalvü-klubban, ahol *Perczel* Dezső és *Münnich* Aurél várakoztak rájuk. Ma délután, amint fővárosi tudósítónk táviratozza, *Rakovszky* segédei: *Bartha* Miklós és *Holló* Lajos, tárgyalásokba kezdtek *Singer* segédeivel. Ma azonban a tárgyalásokat nem fejezték be, s azokat hoinap folytatják.

Singer Zsigmond ma levelet intézett *Podmaniczky* Frigyes báróhoz, a szabadalvü pártkör elnökéhez. Ebben kifejti, hogy a párt egyes tagjai másként vélekednek az ő ügyéről, mint ő maga, és noha ő ezen felfogásnak jogosultságát el nem ismeri, hajlandó a konzekvenciákat levonni, és a pártkörből kilép, hogy meggyőződésének szabadsága ne legyen korlátozva.

Nagyváradról táviratozzák: A nagyváradai újságírók ma a következő üdvözlő táviratot intézték *Singer* Zsigmondhoz:

A magyar parlament reakcionárius elemeinek ön ellen intézett támadásával szemben a nagyváradai újságírók szeretetüket és tiszteletüket tolmácsolják.

— **Ingyen kenyér.** A folyton erősülő téli erősbödik a nyomor, a nélkülözés, a szenvedés is azokban az apró lakásokban, melyek az ingyen-kenyér intézmény áldásait igénybe veszik. A kenyérszító helyiség zsúfolásig tömve van mindennap, a szegények seregestől tudnak oda egy kis élelemért, egy kis melegért. A kenyérhez tegnap óta újból meleg főzeléket is kapnak az éhezők. A helyőrség néhány derék tisztje ugyanis, mint már irtuk, főzelék-konzerveket ajándékozott a kenyérszító-bizottságnak, mely azokat szétosztatta a szegények között. Tegnap *Hauslich* Dávid cs. és kir. 33-ik gyalogezredbeli százados küldött 320 adag kitűnő főzelék-konzervet, melyek egy részét ma osztották ki, de még két napra való maradt belőle az éhezőknek. A nemeslelkű adományért lapunk utján fejezi ki köszönetét a kenyér-szító-bizottság.

Az *Aradi Közlöny* gyűjtése a mai napon szintén gyarapodott: özv. *Boros* Bénié urnő egy gyermekelőadás jövedelméből 25 koronát küldött az ingyen kenyérre, hogy a kis gyerekek művészete is részt kapjon az inség enyhítésének missziójában. Az *Aradi Közlöny* gyűjtése ezzel az összeggel együtt 2810 korona 78 fillért tesz ki.

— **Kessi lemondását elfogadták.** A Budapesti Tagblatt érte-ülése szerint a honvédelmi miniszter tudomásul vette *Nessi* Pál képviselő lemondását tartalékos honvédhadnagy rangjáról, amely lemondását *Nessi* pénteken juttatta a miniszterhez, aki azonnal tudatta döntéséről a képviselőt.

— **Az aradi kir. közjegyzői kamara** vasárnap, e hó 25-én tartotta évnegyedes választmányi ülését és évi közgyűlését. Jelen voltak *Bonis* Döme kir. tanácsos aradi kir. közjegyző elnöklése alatt: *Beles* János aradi, *Kirileszku* Gyula kisjenői, *Török* Árpád világosi, *Gyarmathy* Ernő dr. borosjenői, *Kripp* József pécskai, *Seakáll* Adorján orosházi, ifj. *Demkó* Pál dr. dévai, *Téri* Odön dr. gyulafehéri, *Folyovich* Sándor nagyenyedi és *Halász* Akos dr. marosillyei kir. közjegyzők. A választmányi ülés lejártaiván a folyó ügyeket, kezdetét vette a közgyűlés, a melyen — miután a kamara 1903. évi költségvetését s az igazságügy miniszterhez fölterjesztendő évi jelentés tartalmát meg-

állapították — megválasztották 1903. évre a kamara tisztikarát és pedig: elnökké: *Bonis* Dömét, a választmány rendes tagjaivá *Téri* Oiónt, *Folyovich* Sándort, *Kirileszku* Gyulát és *Márki* Jánost, póttagokká *Török* Árpádot és *Gyarmathy* Ernő dr. t. A megválasztott tisztikar saját kebeléből titkárul *Márki* János dr.-t, a közjegyzői fegyelmi bíróság rendes tagjaivá szintén *Márki* János dr.-t és *Kirileszku* Gyulát, póttagjaivá pedig *Török* Árpádot és *Gyarmathy* Ernő dr.-t megválasztván, a kamara 1903. évre megalakult.

— **Mahmud basa holtteste.** A reggeli lapok hivatalos kommunikét közölnek, amely szerint a külügyminiszterium utasította a párisi nagykövetséget, hogy a Brüsszelben meghalt *Damad Mahmud* basát, akit szökése miatt minden méltóságától és kitüntetésétől megfosztottak, *Konstantinápoly*-ba vitesse, hogy atyja, *Damug* basa mellé lehessen temetni.

— **Változások az egyházmegyében.** *Deseuffy* Sándor megyés püspök *Telbisz* János pankotai segédlelkésszt és *Becker* Vendel német-écskai segédlelkésszt kölcsönösen áthelyezte.

— **A tanítók fizetésének rendezése.** Budapest székesfőváros közönsége megküldte Arad törvényhatóságának pártolás végett azt a feliratát, amelyet a képviselőházhoz intézett a tanítók fizetésének rendezése érdekében.

— **Halálozás** *Rónai* Istvánt, a temesvári m. kir. dohánygyár gyártási osztályvezetőjét súlyos gyász érte: neje *Thaller* Ilona január 24-én 46 éves korában meghalt. Az elhunytban *Rónai* Gáspár, a mezőhegyesi cs. és kir. ménésintézet főhadnagya s gornójét gyászolja.

Fritz Mórne vasárnap este hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése holnap kedden délelőtt 10 órakor van a *Kiss* Ernő utca 7-ik számú gyászszobából.

— **Megőrült mérnök.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Keszler* Adolf, tekintélyes bécsi építész-mérnök ma reggel Budapestre érkezett. A Budapest szállóban, ahol szobát váltott, hirtelen *dühöngő téboly* tört rajta ki. Alig tudták lefogni s csak nagy nehezen lehetett a *Lipótmezőre* szállítani.

— **Az Aradi Nemzeti Szövetség** munkásképző intézménye vasárnap ket szórakoztató előadást tartott. Délután 8 órakor az Újtelepen az Erzsébet-utcai új leányiskola nagytermében a szakelőadást dr. *Radó* Károly ügyvéd tartotta, a ki „A nők szerepe és hivatása az ipari munka terén” cím alatt értekezett vonzóan és érdekesen. A nagyszámú közönség percekig tartó tapssal és éljenzéssel jutalmazta az előadót. Kedvesek voltak a felolvasást megelőző és követő szavaltatok: *Bodroghy* Mariska „Jön a vőlegény” című monologot és *Kalmár* Aranka a „Fiannak” című költeményt adták elő. Délután öt órakor a templom-utcai fiúiskola nagytermében a szakelőadást *Lejtényi* Sándor tanár tartotta, ki a természeti tüneményeket és ritkaságokat ismertette. A szakértő tanár népszerű előadása rendkívüli nagy hatást ért el. Az előadást magyarázó képeket *Matusik* Márton vetítette.

— **Eljegyzés.** *Vajda* Jenő ssanádvarmegyei aljegyző eljegyezte *Lonovics* Aibert és neje *Lonovics* Ilona bájos leányát *Irma* kisasszonyt.

— **Farkasok Berzován.** Két ember életveszedelméről ad hírt berzovai tudósítónk. Szombaton este hat órakor midőn a *Seidner*-féle iparvasuton *Cselmagán* János és *Kapruczán* János az erdőből a község felé haladtak a sötétségben több farkas mintegy tiz lépésnyi távolságra közeledett hozzájuk. A munkások a közeli veszedelemtől csak úgy menekülhettek meg, hogy az erős zörgéstől, melyet a kocsi gyors hajtása okozott, a vadak a község közvetlen közelébe visszahúzódtak.

— **Szobatüz.** Az *Ovár*-utca 5-ik számú házban vasárnap délután szobatüz volt, melyet az idejekorán megérkezett tűzoltók elfojtottak. A megejtett vizsgálat szerint a tűz a konyhából kipattant szikrától keletkezhetett. A tűzoltókat telefonon értesítették a tüzről, akik *Sztankovits* Milos főparancsnok vezetésével csakhamar a helyszínre jöttek. Akkor már a tűz elhamvasztotta a szoba szőnyeget s belekapott a láng s.

butorokba s a szobafestészetbe. A rendőrség részéről *Rimanóczy Zs.* inspekciós redőrtiszt volt a tűznél jelen.

— **Visszaélés névjegyekkel.** *Kadnai* tudósítónk írta: *Wener* István radnai ácsmester *Pellegrini* József radnai vállalkozó nevére névjegyeket készíttetett egyik lippai könyvnyomdában. A névjegyeket aztán arra használta fel, hogy azokra különféle rendeléseket írva, több lippai és radnai kereskedésben árukat vásárolt a maga számára. A kereskedők látva az ott hagyott névjegyeket, készséggel szolgáltak ki a a rendelt árukat, azon biztos hiszomben, hogy azokat *Pellegrini* József rendeli. Mikor azonban beváltás végett *Pellegrini*hez elküldték a névjegyeket, az nyomban rájött, hogy azok nem az ő névjegyei, s hogy így nevével valaki visszaélt. Mintegy 400 koronát tesz ki az összeg, melynek értékét *Wener* a kereskedőktől ily módon kicsalta. Ezek most pert indítottak ellene a radnai járásbírósnál, pénzük azonban odaveszett, mert *Wener*nek nincs semmije. *Pellegrini* bünvádi feljelentést tett *Wener* ellen a nevével való visszaélés miatt.

— **Az éjjeli kaland vége.** *Hunger* János bácskai német marhakereskedő vasárnap reggel Aradra jött, üzleti ügyek lebonyolítása céljából. Itt tegnap délben összetalálkozott *Kremmer* Miklós aradi szabólegényével és egy *Balázs* nevű 33-as bakával. A vasárnap éjtel hárman együtt átmulatták, a murinak azonban az a szomorú vége lett, hogy *Hunger* zsebéből reggelre 300 korona pénze eltűnt. A gyanu — bár a társaság sok mulató helyen megfordult — *Kremmer*re és *Balázs*ra irányul. A rendőrség a szabólegényt már kihallgatta, ez azonban tagadja a lopást. *Balázs* kihallgatása céljából megkeresték a háziezred parancsnokságát.

— **Magyar név.** *Gracer* Károly magyar pécskai illetőségű családi lakos, valamint kiskorú gyermekei: *Károly* és *Lajos* családi nevének „Gömöri“ rekiskorú *Bernstein* Magda boros-sebesi illetőségű ugyanottani lakos családi nevének „Boros“ ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Közrekerült tolvajbanda.** Másfél év előtt elkövetett lopás tetteseit kerítette kézre az aradi csendőrség. Még 1901. szeptember hó 8-án történt, hogy *Szalay* Antal aradi földbirtokos tanyájáról 2, összesen 520 korona értékű ökröt elloptak. — Akkor hiába keresték a tetteket; a napokban *Boros* Kálmán csendőr-örmszter, aradi csendőrparancsnok, *Varga* Vince csendőrrel két heti szorgos kutatás után kiderítette, hogy a lopást *Bozgan* Tódor színtyei, *Regyis* Péter, *Vale* Mitru kerülösi és *Hamza* Tódor kalácsai (Biharmegye) illetőségű tolvajok követték el. — A lopást beismerték s azt is, hogy az ökröket Belényesen, az általuk hamisított járlatok segítségével adták el. Ugyanez a banda a múlt év november 7-én *Löwy* Markusz apateleki birtokáról szintén két, összesen 600 korona értékű ökröt lopott el; ezeket a Nagyvárad mellett lévő Rontón értékesítették. A tettesek közül kettő időközben elhalt, a többit letartóztatták és a borosjenői járásbíróság fogházába szállították.

— **Elopott gépszijak.** Az aradi waggonygyárból az éjjel kétszáz korona értékű gépszijakat loptak el ismeretlen tettesek. Rövid idő alatt ez a második gépszij-lopás. A múlt hetekben a *Walder*-gyárból tűnt el egy gépszij.

— **Tűz Széptalun.** Szombaton reggel *Zimer* szépfalu-i korcsmáros házában tűz ütött ki. A gazda cselédje a szobában tüzet gyújtott, egy szikra kipattant a kályhából s belekapott a függönybe. Pár perc múlva az egész szoba

lángokban állott s minden benne lévő tárgy porráégett. Biztosítva semmi nem volt, a kár 400—500 korona.

— **Jó cipő és jó galosni** rendkívül olcsón kaphatók *Porter* Vilmos Nagy Aruházában a Szabadság téren Telefonáljon (akár aradi, akár vidéki) 354. szám alatt és azonnal megkapja a a kívánt lábbelieket. Helyben késő estig házhoz küld a cég, vidékre pedig rögtön a rendelés beérkezése után. A minőségéről csak ennyit jegyzünk meg: minden egyes pár kezesség alatt adatik el. A forma elegáns, sikkos és a cipő az utolsó pillanatig megtartja alakját. *Boxcaif*, és *Kubankid* újdonságok, *Ideal*-cipő csattal. *Báli* és *tánc* cipők. Fénykép-kedvezmény minden egyes vevő számára. A többi osztályokban különös figyelmet érdemel az alkalmi tombola-kiallítás! Alarcok szintén igen dúz választékban kaphatók.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek* és *Weiszna*, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Műkedvelő fényképészet.** Városunkban egy jól ismert nevű cég *Aufricht* és *Goldschmiedt* budapesti könyvkiadó vállalat folyó évi január hó 1-én fényképészeti osztályt létesített azon célból, hogy fényképészeti készleteket teljes felszereléssel együtt eredeti gyári árban minden árfelemelés nélkül apró havi részletekben is árulja. Ezen osztály vezetője *Schlesinger* Miksa ur — ki mellesleg megemlítve a műkedvelő fényképészetet száraz eljárás szerint Magyarországon meghonosította — néhány napig itt időzik, és egyuttal minden e szakmába vágó felvilágosításokat készséggel ad, Vass szálloda I. emeleti 9. számú szobájában naponként délután 2—5 ig.

— **Az aradi takaré- és segély-egylet** mint szövetkezet *Petőfi* utca 1. sz. az 1903 ik évben a 22 ik évtársulatot nyitotta meg. Ki egy törzsetre hetenkint 50 fillért fizet, 6 év után 156 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből is megfelelő haszonban részesül. Az egylet tagjainak olcsón hitelt nyújt. Beiratkozni lehet naponta: d. e. 9—12 ig d. u. 3—5 ig.

Interpelláció az utadó miatt.

(Zajongás a megyegyűlésen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 26.

Aradmegye törvényhatósága ma délelőtt tartotta meg rendes januári közgyűlését, mely mindvégig viharos és heves jelenetek között folyt le.

A románok olyan obstrukciót rendeztek, a melyben eddig nem volt része a megye törvényhatóságának. A közgyűlés legviharosabb jeleneteiről lapunk más helyén számolunk be, itt csak arról az interpellációról lesz szó, melyet *Suciu* János dr. nyújtott be.

A legutóbbi közgyűlésen történt, hogy *Dálnoki-Nagy* Lajos dr. alispán az utadó olymértékű leszállításáról tett jelentést, mely leszállítás jelentékenyen megkönnyítette a legtöbb bajjal küzdő szegényebb sorsú adófizetők súlyát. Természetes, hogy az adóleszállításnál a százalék szerint adózók érdekeire is tekintettel kellett lenni, s ezért az összes többi adófizetőknel is történt könnyítés. Ezt követeli a közteherhivatalos és egyenletes megosztásának elve.

Suciu János dr. ma ebbe kapaszkodott bele interpellációjában.

— „Hogyan merték a vagyonos osztály adóját leszállítani? — fakadt ki *Suciu* János.

Különbösen írásban is adott be interpellációt, a melyben azt hozza föl hogy „a nyomorult nép“ többet fizet, mint az összes százalékosok együttvéve. Számokat is hozott fel álláspontja támogatásul. Az alispán, ugymond *Suciu*, megígérte, hogy hozzá fog járulni, hogy a minimálisták utadója leszállitassék nemcsak a kellő mértékig, hanem azon túl is. Az alispán költői lelkiületéhez apellál, meg van-e nyugodva, hogy csak egy percenttel szállították le a minimálisták utadóját, nyilatkozzék tisztviselői lelkiismeretére az alispán, megnyugodott-e, hogy a szegény nép utadója egy-egy százalékkal szállott alá, míg a százalékosokét, hová tartoznak a földbirtokosok, nagykereskedők, a dzsentrik...

Vásárhelyi László: Hát a fiskálisok?

Suciu János: ... szóval a vagyonos osztály adóját kétszer annyival szállították le.

Dálnoki Nagy Lajos alispán válaszában rámutatott arra, hogy az adóleszállítás belügyminiszterileg jóváhagyott törvényhatósági szabályrendelettel történt. A kivetés is szabályrendelettel történt és ez ellen mindenki fellebbezhet. Ezt a kérdést a törvényhatóság már egyizben rendezte is s most érdemben csak akkor lehet hozzászólni, ha majd ismét a közgyűlés elé kerül.

Suciu kijelenti, hogy neki joga van interpellálni. Ő az alispán lelkiismeretéhez interpellált, a szívéhez szólott. Itt tényleg elfogadták az adókivétést, lehet hogy bizalomból, lehet hogy szolgálai meghajlásból...

*Suciu*nak erre a kijelentésére óriási zaj támadt a terebben.

Eláll! Halgasson! — zugott feléje.

Urbán Iván főispán (sokáig csenget): Függyelmeztetem a közgyűlést, hogy rendreutasításhoz csak nekem van jogom. Kérem a szónokot, sziveskedjék a higgadt tárgyalás érdekében az ilyen kifejezésektől tartózkodni.

Suciu erre folytatja beszédét és úgy magyarázza ki szavait, hogy nem úgy értette a szolgálai meghajlást, hogy valaki parancsszóra engedelmeskedik, hanem oly értelemben használta, hogy sok tagja van a közgyűlésnek, kik függőségi viszonyban vannak a megye vezetőségével. Nem akart sérteni. Az alispán válaszát nem fogadja el.

Urbán Iván pótlásul megjegyzi még, hogy az alispán már a múlt közgyűlésen mondotta, hogy most többet nem tehet, de tanulmány tárgyává teszi a kérdést.

Ezután s avazás alá bocsátotta a kérdést, amelynek eredményeként s a közgyűlés nagy többséggel tudomásul vette az alispán válaszát.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, január 26.

Magyar aranyáradék 4%	121.—
Magyar koronáraradék 4%	99.08
Magyar arany 4 1/2%	94.—
Magyar ezüst 4 1/2%	—
Magyar keleti vasut	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	99.—
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	201.50
Fizesszabályozási és szegedi kölcsön	161.50
Dzstrák papírjáradék	101.—
Dzstrák járadék ezüst	101.—
Dzstrák járadék arany	121.—

<p>Akinek pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztre, kulcsárra, takarítónőre, kertészre,</p>	<p>gazdasszonyra, mindenesre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőnőre van szüksége</p>	<p>Aki üzletet, butort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket,</p>	<p>birtokot, kocsit, lovat, egyenruhát eladni vagy venni kíván</p>	<p>Aki férjhez menni v. nőstülni óhajt, tanórákat, lakást, állást, ellátást keres vagy ad,</p>	<p>gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanulót felvenni kíván</p>	<p>az Aradi Közlöny kishirdetési rovatát használja, ez biztosan eredményre vezet.</p>
---	--	--	--	---	--	--

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 26.

Dehítőzsde. Busakínálata mérsékelt, vételkedv gyöngye. Lanya irányzat mellett 15,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonafélék közül rozs és zab 5 fillérrel olcsóbb. Időjárás ködös.

Kötőtőzsde. Berlin $\frac{1}{2}$, páris 5-el magasabb.

Zárulat 12 órákor:

Buza 1903. Áprilásra	7.65—7.66
Rozs 1903. Áprilásra	6.65—6.66
Zab 1903. Áprilásra	6.11—6.12
Tengert 1903. májusra	5.78—5.79
Ropce augusztusra	11.70—11.80

Zárulat 5 órákor:

Buza 1903. Áprilásra	7.63—7.64
Rozs 1903. Áprilásra	6.62—6.63
Zab 1903. Áprilásra	6.12—6.13
Tengert 1903. májusra	5.81—5.82
Ropce augusztusra	

Zárulat 5 órákor:

Oszták hitelrészvény	707 —
Magyar hitelrészvény	753.50
Lezámitelőbank részvény	456.75
Ripa-Murányi vasút részvény	489. —
Oszták-magyar államvasúti részvény	704. —
Közveti vasút	643 —
Városi villamos vasút részvény	324.50

S z e s z ü z l e t.

— Január 26 —

Mai jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 111 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 10. liter $\frac{1}{2}$, belcérte 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12.80—13— korona mmázsanként.

REGÉNY-CSARNOK.

A távollevő.

— Francia regény. —

Írta: Montégut Maurice.

(25)

(Folytatás.)

Mikor Renée beleegyezett ebbe a megoldásba, az érzelmei olyan bonyolultnak engedelmessé váltak, amelyet bizonyára maga sem lett volna képes megmagyarázni magának. Voltak ez érzelmeik közt jók, kétségesekek, rosszak.

Mindenekelőtt tetszett neki az a gondolat, hogy egy levegőt szívhát Gáborral, de megesküdt magában, hogy az önzetlen tanu szerepét fogja játszani, nem lesz más, csak néző, a meglepetésnek sem fog engedni hajdani szeretőjétől egészen távol tartja magát.

Talán a szíve legtitkosabb mélyén valami alattomos örömet érzett, hogy szembeállhat a vetélytársával, megjelenhetik az oldalán, mindig kiteheti magát az összehasonlításnak, számitott a szépségére, az emlékekre, s bár feltette magában, hogy sohasem adja magát oda többé Gábornak, mégis a szájaize szerint volt, hogy tessék, hogy kíváncsi legyen, hogy esengjen utána.

Más percekben megint, viharos nyughatatlan percekben megelégedett azzal, hogy elgondolta, hogy ez az ember tulajdonképpen az övé, hogy csak a véletlen választotta el őket, de a jog azért érintetlenül az ő részén marad, hogy senki követ nem vehet rá, még akkor sem, ha egy nap eszébe jutna visszakövetelni a maga részét. Az egész világon csak egyet szeretett: Gábor. Természetes, sőt jogos dolog volt, hogy nála keresett menedéket. Azonkívül Gábor is úgy akarta... A férfi volt a felelőség, ő szenvedőlegesen adta meg magát — s ezzel igazolta a tettét saját maga előtt.

Mikor Gábor június huszonötödikén, egy szombati napon először látta a croissy kísértetes házában felcsillani a lámpavilágosságot, megállt egy árnyékba borult levelesút közepén s azt gondolta:

— Renée tehát eljött, itt van, egészen a közelemben.

Azoknak a köre, akik kedvesek voltak a szívének, egészen szűkre húzódott össze. Mindnyájan a földnek ugyanabban a zugában tannyáztak, ugyanazoknak a fáknek árnyéka fedte mindnyájukat. Ezen az éjszakán a felesége és a szeretője alig száz méternyire fognak aludni egymástól s ez véghetetlenül kedvesnek tet-

szett előtte. Nem érzett semmiféle megbánást, csak egy szomorúságot, azt, hogy nem léphet át az alacsony falon, amikor neki tetszik, hogy Lucienntől nem mehet szabadon Renéehez. A nagy közelség ellenére is távol volt tőle az a lány. Hogy nappal beszélhessenek egymással, az ki volt zárva; megjelenik-e majd Renée éjjel egy-egy találkozára? kezdődött a képmutatás korszaka.

Eleinte azonban az új bérlő láthatatlan maradt: nappal a kertre nyíló ablakában nem lehetett látni senkit, este a mindkét emeleten behuzott függönyökön át alig szivárgott át egy-egy fény sugar, hangot nem lehetett hallani, életjelet nem lehetett észrevenni. Csak néha-néha lépett ki az esetlen, tenyeres talpas cseléd a házból s vizeskannát, kosarat cipelve ment végig a leveles úton.

Gábor, a kezében újsággal minden reggel a szomszédságban kódorgott s a fal mellett járkált fel s alá, ott, ahol szívének mintegy mesgyéje volt.

Senki sem mutatkozott. Gábor még csak egy pillantás alamizsnáját sem kapta, még csak egy futó jelenséget sem látott a fák között vagy a függöny mögött.

Csodálkozott a kíváncsiságnak azon a csokely voltán, amelyet Renée tanusított, mert azt képzelte, hogy a leány feltékenyen fog leskelődni, kémlelve nézi majd az embereket és az eseményeket, ezzei hitte, hogy kétségbeesésbe üldözheti, amelyben aztán majd elbukik. De nem! Renée nem akart sem látni, sem mutatkozni!

S ebben talán csalódott Gábor. Ezt egy jelentéktelen esemény bizonyította be neki.

Jakab egyszer mellette játszadozott, mint rendesen, hangosan kacagva, ujjongva, diadalmasakat sikongatva. Egyszerre a labdája, amelyet nagyon is meglóditott, átrepült a falakon s leesett a szomszéd kertbe; a fiu megdöbbentően állt meg; most, hogy valaki már lakott odaát, nem mert többé átmenni.

Egyszerre a labda ugyanazon az úton, amelyen elrepült, megint előtűnt; valaki visszahajította. Gábor megfigyelte ezt a jelenetet. Érezte, hogy elsápad. Renée ott volt — láthatatlanul, de mégis ott volt — kétségtelenül mindig.

Másnap Lucienne, aki kissé rövidlátó volt, így szólt a férjéhez.

— Az előbb láttam első ízben odaát azt az öregasszonyt, nem fog sok alkalmatlanságot szerezni.

Csak a Renée fehér haját látta, s abból következtetett korára. Gábor kissé szomorúan mosolygott, aztán azt gondolta:

— Ha Lucienne látta Renét, akkor Renének is észre kellett venni Luciennt.

A találkozás tehát megtörtént. Micsoda gondolatokkal foglalkozhatik a szegény, magános leány.

Szomorúak, de egészen újak voltak a Renée gondolatai. Rajtukéből csakugyan megpillantotta a fiatal asszonyt a gesztenyefák alatt s attól fogva nem is látott mást csak őt.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi október hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	6.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.07	Gyorsvonat délután	4.06
Radnára délután	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.35
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahoncsról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahoncsig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.54

NAPIREND.

Január 27. Kedd. Róm. kath. naptár: Ar. sz. János. — Protestáns naptár: Ar. sz. János. — Görög-keleti naptár (Január 14.): Raiti vértanú. — A nap köl 7 óra 18 perckor, nyugszik 4 óra 36 perckor.

Kölosey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhébb, elvélve csapadék.

Nemzeti színház.

Bérlet 117. sz.

Páratlan.

Kedden, 1903. évi január hó 27 én

PEWNY IRÉN mint vendég:

Hunyadi László.

Eredeti nagy opera 4 felvonásban. Szövegét írta: Egressi Bení. Zenéjét szerző: Erkel Ferenc.

SZEMÉLYEK:

V. László	Szabó József	Gara nádor	Békessy Gy.
Gillei Ulrik	Füredi J.	Mária, leánya	Parlagi K.
Hunyadi L.	Bejzsi Gy.	Erzsébet	Pewny Irén.
Hunyadi M.	Karácsonyi.	Rogonyi	Ungvári V.

Kezdete este 7 óra fél órákor.

NYILTTÉR.*

Szives tudomására

hozom, hogy könyv-, zenemű- és papirkereskedésemet

1903. május 1-jétől

a Minorita-palota Andrássy-tér felőli oldalára helyezem át.

Az átköltözés

megkönnyítése céljából elhatároztam, hogy

az összes

raktáron lévő

árúimat

mélyen leszállított áron

árusítom el.

Révész Nándor,

könyv-, zenemű- és papirkereskedése

jelenleg

267

Arad, Szabadság-tér 20. sz. Telefon 265.

Telefon 162. sz.

Ajánlok kitűnő minőségű szagtalan

fü t ő k ő s z e n e t,

darabos

légszesz pirszenet (koks)

kétszer mosott, valódi porosz

kovács kőszenet,

rostált darabos

b ü k k f a s z e n e t,

50 kilós ólmozott zsákokban, házhoz szállítva, legjutányosabb árak mellett.

Reusz Mór,

Arad, Bóros Beal-tér 12.

103

A rendelvények szállítása szigorú ellenőrzés mellett történik és a helyes súlyért jótállást vállalok.

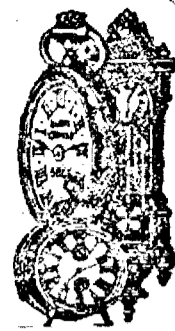
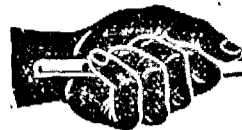
PÖSTYÉN-FÜRDŐ

Csuz, kőszvény, Ischias, Exsudatumok egyedüli sikeres gyógyhelye. Télen is nyitva. Kinek az utazás nehézkes, használjon **házi kúrát** a póstyéni iszappal, mely a háziorvos kezelésében minden gyógyszert felülmúl. 5-10 kg. iszap, 10-20 üveg hév-vízzel egy kúrára elegendő. Használati utasítást, téli prospectust szívesen küld: a fürdőigazgatóság.

3 nap alatt meggyógyul

a hagyományos — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi kórházban és a párisi Hópital-Mydiben vérhajbetegségek orvoslásán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli megmozgás meggyógyítására is feltétlenül biztos trend, foglalkozás változtatás nélkül otthon a titokban használható. Használati utasítással 10 frt. utánvétellel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 30
Budapest, VIII. József-körut 53.

Jó órákat olcsón

kül 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek
Konrád János
órágyára,
aranyárak kivitelei háza
BRÜX, 270. sz. (Csehország).
Jó nickel rem. óra frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra " 5.80.
Valódi ezüst láncz frt 1.20.
Nickel ébresztő óra " 1.95.

Czegem a cs. és kir. birodalmi ezimerrel van kitüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban. 2721

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Papirkereskedés

Képes irólapok és a legújabb merített levélpapírok leggyóbb választéka.

Az ünet egész nap nyitva van.

TELEFON 126. SZ.

BLOCH H.

papirkereskedése,
könyvnyomdája,
fényképészeti cikkek raktára.

DISZLEVÉLPAPIROK

művészies kivitelű dobozokban, felülmulhatlan választék.

Könyvnyomda

FESTÉKSZEKRÉNYEK

olaj és aquarel.

RAJZESZKOZOK

FÉNYKÉPÉSZETI GÉPEK.

ÍRÓ-ASZTALI KÉSZLETEK.

Rendkívüli nagy választék.

Valóban mérsékelt árak!

Charta Aradessis mos a legújabb merített levélpapír

A legelegánsabb névjegyek nálam készülnek.

Fényképészeti cikkek raktára

Naponta postacsomag-expeditió.

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCZBÖRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Par napi használat után megszüntet szeplőt májfoltot, bőrkéreg (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massázshoz használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, amelyek ezimerus védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tévely ára 1 korona.

42

Margit szappan 70 fillér.

Margit pender 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátalván: Tar Imre, Battyány: Fodor István, Vargha Antal, Borovjenő: Pinter Ferenc, Bors-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs. Apácán: Bonomi Antal, Cs. Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkei Armin, Elekén: H. Pekker István, Földeseken: Borek Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnar István, Gyorokon: Masznik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kunagotán: Fejes Lajos, Kurticon: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferenc, Mező-Kovácskúrtán: Szabady Viktor, M. Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzó Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokszi János, Pankotán: Posevitz Guztav, Pityarosan: Szabados József, Székelyváron: Promm D. Traugott, Sándorán: Csiky Lukács, Soborsinban: Karolyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tauczon: Kuntz János, Új-Aradon: Ternajgo Géza arak gyógyszerárakban.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és véleményezve.

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apothek in A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi védjegyörvény védelme alatt áll.

Ez a balsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balsam: 1. Felülmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő- és mell minden betegségében, enyhíti a hurutot és megszünteti a váladékot, elűzi a fájdalmas köhögést és meggyógyítja az ilyen bajokat, még ha idültok is. 2. Kitűnően használ torokgyulladásnál, rekedtségű és a torok minden betegségében stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Megelőző gyorsasággal meggyógyítja a gyomorgörösöt, kólikát és hascsikarást. 5. Gyöngéd székletet okoz és tisztítja a vért meg a veséket, megszünteti a lépkört és a melabüt és megerősíti az étvágyat és az emésztést. 6. Kitűnően szolgál fogfájásnál, edvas fogaknál, szájpohadásnál és minden fog- és szájbetegségűl megszünteti a felbőgést és a száj meg gyomor rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógyszer képez minden sebre, lázas kiütések, sipoly, szemölcsök, égett sebek, fagyott tagok, ruh, kosz és bőrkéreg ellen, megszünteti a fejtájt, zugást, szakgátást, kőszvényt, fullajtást stb. **Vigyázzni kell mindig a zöld apácza-védjegyre, mely fent látható!** Legbiztosabb védelem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozzánk a gyárból, eredeti karton-dobozokban: bérmentve bármely postaközlőnkre Ausztria-Magyarországon 12 kis, vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-Herzegovinába 4 korona 80 fillér. Kevesebb nem küldetk. **Küldés csak az összeg előre való utalványozása mellett.**

Thierry A. gyógyszerész Balsama és Centifolia-kenőcse.

Ez a gyógyszerében feltulmuhatlan két szer sohasem romlik meg, hanem ellenkezőleg, mentől öregebbek, annál értékesebbek és hatékonyabbak: válnak, sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik, minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig meghozzák a segítyt és sikert, legalább az orvos megérkezéig; természetesen sohasem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett pótszerekhez nyulni, amelyekért csak hiába dobjuk ki a pénzt, hanem forduljunk mindenkor csak ezen két rég kipróbált, kitűnő, olcsó, megbízható, a mellett teljesen ártalmatlan, világhírű szerhez, melyet minden eshetőségre készen, minden családban készletben kell tartani. Ahel nem lehet valódi minőségben, a valódiat minden ismervével megkapni, ott rendeljék meg közvetlenül íly czim alatt:

An Apotheker A. Thierry Schutzengel-Apothek in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapestben Török József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél. 2712-H.

Felülmul minden eddig létezőt a

Sultán Rum,

mely a theának rendkívül kellemes és zamatos izt kölcsönöz.

Ára 1/2 literes üveg 80 kr., 1 liter 1 frt 50 kr.

Kitűnő ízével páratlanul áll a

Sultán thea.

Ára: 1 deka 10 kr., 1/8 kilo 1 frt, 1/4 kilo 2 frt.

Gyermekek és felnőtteknél egyaránt kipróbált kitűnő hatású szer tüdőbaj, köhögés, nehéz lélegzés, angolkór, esuzos bajok ellen a

szagtalan, kellemes izű, friss

Csukamájolaj.

Ára egy üvegnek 1 forint.

Délmagyarország részére kizárólagos raktár:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozóknál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Amennyi hirdetésük előre fizetendő.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetések felvételét a kiadóhivatal: József főherceg-ut. 22. szám.

Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cseledek kereső vagy cseledek ajánkozó apró hirdetés 20 szög 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronaért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Magyar leány

17 éves, állást keres egy keresztény úri családnál mint házikisasszony, vagy Bonne. Czim a kiadóhivatalban. 259

Rövid zongora,

jó karban lévő, megvételre kerestetik. Bővebbet Bleier Mór hirdetési irodájában Arad, Andrásy-tér 8. 260

Nevelőné vagy nevelő

két kis leánykához (III. és IV. oszt.) vidékre kerestetik. Ajánlatok fizetési igények megjelölése és bizonyítványok másolatával „Nevelés” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 262

Volster Izsó

uri szabó

Aradon, Szent Pál-utca 3. sz.

(szemben az Erdélyi kávéházzal.)

Elvállal bármilyenmő úri öltönyök mérték szerinti elkészítését a legjobb dívat és pontos szabás szerint a legjutányosabb árak mellett.

Javításokat és átalakításokat olcsón eszközöl. 228

Kereskedők és iparosok

figyelmébe!

Ha jó tiszta nyomású

ruggyanta bélyegzőt

akar használni, úgy rendeljen csak a Tintner-féle gyártmányú ruggyanta bélyegzőt, képviselve Aradon

Gáspár Soma által

Szent Péter-tér 5. sz.

Borszivattyuk

3 évi jótállással (ingyen javítás) árak 90 koronától feljebb.

Hozzávaló első minőségű gumicsövek 3 koronától feljebb. Fejtőképesség óránként 3000 litertől feljebb.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi-fecskendők és kutak

valamint javítások elfogadtatnak.

Váradi János

Órás, Arad Hunyady ezélt Fekete kutyá-utca (a Hunyady kávéház-zal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít mindenféle órákat, végez e szakmába vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű arany- és ezüstöt.

Eredeti H-patkók!

Mindig éles! Féltreállítás kizárva!

Figyelmeztetés.

A H-patkók előnye az, hogy egy kiváló minőségű aczelanyagból készülnek, amelyet kizárólag csak mi használunk. Hogy magunkat károktól megóvjuk, utasítunk minden utaztatott vissza és a vásárlásnál határozottan kérjük

Eredeti H-patkókat

ezen gyári jeggyel

Leonhardt & Co.

Berlin-Schöneberg.

Vezérképviselők Ausztria-Magyarország részére: Kaszab & Breuer, Budapest VI.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Szabadság-tér és Simonyi-utca sarkán.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel és a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra

ortopéd-czipők

elkészítést, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti

bakancs vagy csizma

elkészítést elvállalom, azon reményvel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

WOLF JÁNOS.

115

„Hiteltudósító“

keresk. értesítő iroda

Aradon, Deák Ferenc-utca, Földes-palota.

Tulajdonos: HEHS VILMOS.

Feltétlenül megbízható értesítéseket ad: kereskedőkről és iparosokról stb. stb.

Prospectus rendelkezésre.

FIGYELEM!

Uj szakiskola Aradon!

Előnyös feltételek mellett szakszerű oktatást nyújtok hölgyeknek és uraknak a legelterjedtebb Yost-féle írógép gyors és pontos kezeléséből a délutáni esetleg esti órákban.

Ugyancsak elvállalok mindennemű sokszorosítási munkát u. m. beadványok, körlevelek, czimirások stb. csinos kivitelet szerény díjazás mellett.

Teljesen jó karban lévő használt írógépek kaphatók, nem különben más gyártmányukat a legkedvezőbb módozat mellett becserelek.

Tudakozódásokra közelebbi felvilágosítással készséggel szolgál 3—5 óráig.

VASS IMRE,

a Yost-írógép részv. társ. hivatalnok. Arad, Rákóczy-utca 30. — Telefon 455.

Uj mosóintézet megnyitása.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

Wesselényi-utca 47. sz. alatt

egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és kitűnő munkaerővel rendelkező

mosóintézetet

nyitottam. Főtörökvésem mindig oda fog irányulni, hogy igentisztelt megrendelőink minden igényeit teljesen kielégítem, miért is a nagyérdemű közönség b. partfogását kérem.

Tisztelettel 148

Ifj. Lada Mihály.

Építési szándékozók figyelmébe!

Vollák József és Társa

építési vállalkozók, építési iroda és faterlep

Arad, Radnai-ut 6. szám.

Városi és megyei telefon 65.

Elvállalunk mindennemű,

kőműves munkát,

ugy mint bérházak, magán épületek, nyaralók, stb. felépítését, bár mely stíl szerint: helyben és vidéken; továbbá amerikai és más rendszerű jégvermek, elevátorok, magtárak, istállók, stb. felépítését és szakszerű berendezését, valamint régi épületek átalakítását, új homlokzatok készítését és homlokzatok beszínezését, nedves falak szárazra tételét stb.

Czementmunkákat, ugymint: czementburkolatok, beton alapok, lépcsők, boltozatok, czement-jászlok és itatóvájuk, beton csatornák, akaák, stb. készítését.

Acsmunkákat, ugymint: fedelek és fedélszerkezetek, pajták, szinek és egyéb gazdasági ferohelyek készítését több évi jótállás mellett.

Faczement fedelek készítését a legjutányosabb áron.

Elvállaljuk továbbá mindennemű Rabcz-munkák szakszerű elkészítését. Épületek felmérését és becselést gyorsan és pontosan eszközöljük.

Költségvetéseket kívánatra ingyen szolgálunk.

Eddigi ügyfeleink bizalmaért köszönetet mondva, kérjük azt irányunkban a jövőre nézve is fenntartani.

Kiváló tisztelettel

Vollák József és Társa.

195

Aki jó és szép czipőt akar az készítesse czipőit

Seelinger M. Andor

uri és női minta czipészében

Szabadság-tér 4. (Pölzl-kávéház mellett.)

Készít legújabb divat szerint és 16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-